

نور علی نور

(نیم نگاهی بر تکالیف راهبردی
هفتگانه مقام معظم رهبری)

مدیریت پژوهش

مرکز رسیدگی به امور مساجد استان های
خراسان

شناسنامه

عنوان: پیام مسجد (نیم نگاهی بر تکالیف راهبردی)
گردآوری: مدیریت پژوهش مرکز رسیدگی به امور مساجد
استان های خراسان
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
مرکز پخش: مشهد مقدس، خیابان دانشگاه، خیابان گلستان
غربی، ساختمان محراب.

فهرست

۷	مقدمه
	۱. حفظ اتحاد ملی وظیفه یکایک ما است
۹	معنای وحدت ملی
۱۰	اثرات وحدت و انسجام ملی
۱۰	مقاومت بخش ملی
۱۰	عزت بخش ملی
۱۱	مصونیت ساز ملی
۱۱	بایسته های حفظ اتحاد ملی
۱۱	دوری از منازعه به جای مناظره
۱۲	دوری از تحریک اختلافات قومیتی و مذهبی
۱۳	دوری از نفرت پراکنی در جامعه
	هم افزایی مسئولان و دوری از علنی کردن اختلافات

۲. شتاب لازم در پیشرفت دانش و فناوری در همه

بخش‌ها و وظیفه‌نخبگان علمی است

۱۵	اهمیت پیشرفت علمی برای کشور
۱۶	بایسته‌های فرهنگی پیشرفت علمی
۱۶	خودباوری و استقلال علمی
۱۷	نهادینه‌سازی فرهنگ علم‌آموزی
۱۸	خطرپذیری و سخت‌کوشی در علم‌آموزی
۱۹	پیشرفت معنوی در کنار پیشرفت علمی

۳. حفظ عزت و آبروی کشور و ملت، تکلیف

بی‌اغماض گویندگان و قلم‌زنان است

۲۳	نقش خواص در خنثی‌سازی توطئه دشمن
۲۴	برنامه‌های دشمنان برای ملت ایران
۲۵	دشمنی دنیای استکبار با نظام اسلامی
۲۶	دشمنی امریکا با دین و دانش ملت ایران

۴. مجهزکردن روزافزون کشور با ابزارهای حراست از

امنیت و استقلال ملی، وظیفه فرماندهان نظامی است

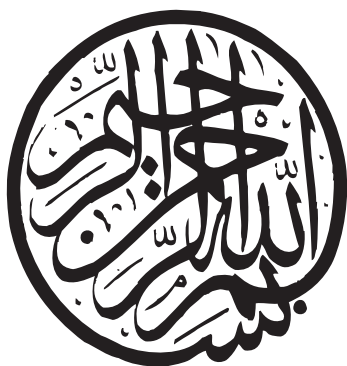
۲۸	اهمیت امنیت
۲۹	عرصه‌های تأمین امنیت
۲۹	امنیت داخلی و خارجی
۳۰	امنیت شهروندی
۳۰	امنیت سیاسی و فکری
۳۲	عناصر حفظ امنیت ملی
۳۲	الف. روحیه انقلابی و دینی مردم
۳۲	ب. تشکیلات نظامی ما و تشکیلات امنیتی ما

- ج. ابزارهای دفاعی ۳۳
- استقلال ملی ۳۴
- اصول استقلال ملی ۳۵
۵. جدیت و پیگیری و به نتیجه رساندن کارهای کشور
وظیفه همه دستگاه‌های مسئول اجرایی است.
- بایسته‌ها در پیگیری کارها ۳۹
- پیگیری تا حصول نتیجه ۳۹
- بی‌توجهی به گروه‌های فشار در انجام کار درست ۴۰
- توجه به تجربه‌های میدانی ۴۱
- تعیین روزشمار برای وعده‌ها ۴۱
- برخی راهکارها ۴۲
- ایجاد روحیه پیگیری کردن در مردم ۴۲
- مطالبه‌گری از مسئولان ۴۲
- ارائه راه‌حل در کنار انتقاد ۴۳
۶. هدایت معنوی و نورانی کردن دل‌ها و توصیه به
صبر و سکینه و ثبات مردمی وظیفه حضرات روحانی
است
- کتاب‌های محوری هدایت ۴۵
- الف. قرآن کریم ۴۵
- هر مسجد یک پایگاه قرآنی ۴۶
- مسئولیت علما در ترویج قرآن ۴۶
- ب. نهج البلاغه ۴۷
- کتاب همه‌جانبه اسلام ۴۸
- کتاب دنباله قرآن ۴۸

- استقامت در اهداف نه روش‌ها ۵۴
۷. حفظ شور و شوق و شعور انقلابی وظیفهٔ یکایک ما
و به‌ویژه جوانان است
- نقش شور انقلابی در استمرار انقلاب‌ها ۵۶
- کارسازی همیشگی شور و شعور انقلابی ۵۷
- مصرف شور انقلابی در جای خود ۵۸
- تفاوت شور انقلابی انقلاب ما ۵۹
- نمونه‌هایی از شور و شعور انقلابی مردم ۶۱
- نمونه‌هایی از کارهای انقلابی ۶۲
- وظیفهٔ دستگاه‌های دولتی در قبال نیروهای انقلابی ۶۳

مقدمه

در این اوراق، با بهره‌گیری از بیانات راهگشای رهبر معظم انقلاب، نکات کلیدی و راهبردی ایشان در پیام اربعین شهدای جنگ تحمیلی اسرائیل که شامل هفت تکلیف راهبردی است مورد بررسی قرار گرفته است.

این تکالیف هفتگانه نقش راهنمای مسیر ملت در دوره‌ای حساس و سرنوشت‌ساز را ایفا می‌کند؛ لذا اوراق پیش رو، مفتاحی برای درک عمیق‌تر و انتقال صحیح مفاهیم اساسی پیام اخیر است که با بهره‌گیری از منظومه فکری ایشان تهیه و تنظیم گردیده است.

این مجموعه، حاوی کلیدواژه‌ها و مفاهیم اساسی هر یک از هفت تکلیف راهبردی است که با تکیه بر بیانات دیگر مقام معظم رهبری، در قالب توضیح و بسط‌های مختصر اما روشن‌گر گردآوری شده است.

هدف اصلی این اثر، فراهم آوردن محتوایی کاربردی برای ائمه محترم جماعت است تا بتوانند در مجالس و محافل مختلف، مفاهیم مهم و راهکارهای راهبردی ابلاغی ولی امر مسلمین را با زبان ساده و موجز انتقال دهند و تأثیرگذاری بیشتری در دل‌های مخاطبان خود داشته باشند باذن الله تعالی.

امیدواریم سطور پیش رو، منبعی مؤثر در تبیین مسیر با صلابت مقاومت و پیشرفت همه جانبه باشد.

تکالیف هفتگانه

مقام معظم رهبری دام ظلّه العالی هفت تکلیف راهبردی مهم را در پیام به مناسبت اربعین شهدای جنگ تحمیلی اسرائیل به ایران صادر فرمودند که عبارتند از:

۱. حفظ اتحاد ملی وظیفه یکایک ما است.
۲. شتاب لازم در پیشرفت دانش و فناوری در همه بخش‌ها وظیفه نخبگان علمی است.
۳. حفظ عزت و آبروی کشور و ملت، تکلیف بی‌اغماض گویندگان و قلم‌زنان است.
۴. مجهز کردن روزافزون کشور با ابزارهای حراست از امنیت و استقلال ملی، وظیفه فرماندهان نظامی است.
۵. جدیت و پیگیری و به نتیجه رساندن کارهای کشور وظیفه همه دستگاه‌های مسئول اجرایی است.
۶. هدایت معنوی و نورانی کردن دل‌ها و توصیه به صبر و سکینه و ثبات مردمی وظیفه حضرات روحانی است.
۷. حفظ شور و شوق و شعور انقلابی وظیفه یکایک ما و بویژه جوانان است.

۱. حفظ اتحاد ملی وظیفه یکایک ما است

حفظ اتحاد ملی از بااهمیت‌ترین وظایف و مسئولیت‌هایی است که هر فرد و گروه در جامعه بر عهده دارد. این وحدت و همبستگی، کلید اصلی عبور کشور از هر بحران و مسیری است که برای توسعه و پیشرفت نیازمند آن هستیم. رهبر معظم انقلاب در فرمایشات خود بر اهمیت این امر تأکید کرده و آن را شرط لازم برای امنیت ملی، استقلال و پیروزی

بر توطئه‌های دشمن می‌دانند. در متن حاضر، با بهره‌گیری از بیانات ایشان و تفسیر مفاهیم کلیدی، به تبیین وظیفه همگانی در حفظ و تقویت اتحاد ملی پرداخته شده است تا هر فرد مسئولیت خویش را در این مسیر بداند و در راه وحدت و یکپارچگی کشور کوشا باشد.

معنای وحدت ملی

وحدت یعنی چه؟ یعنی در مسائل اساسی کشور، آنجایی که پای منافع ملت در میان است، اختلافات مذهبی، اختلافات سیاسی، اختلافات گروهی، اختلافات قومی باید به کنار گذاشته بشود، همه باید در کنار هم باشند؛ اقوام مختلف در کنار هم، مذاهب مختلف در کنار هم؛ آنجایی که یک جهت‌گیری مشخصی هست، این وحدت مهم است.^۱

اتحاد و اتفاق معنایش این نیست که همه دارای یک سلیقه و یک مذاق باشند؛ اتحاد و اتفاق این است که سلیقه‌های گوناگون در کنار هم بنشینند، دست در دست هم بدهند، منافع ملی را بر اهواء شخصی مقدم بدارند، خودخواهی‌ها را وارد عرصه‌های گوناگون سیاسی و اجتماعی و تعاملات گوناگون نکنند.^۲

---

۱. بیانات در دیدار هزاران نفر از مردم «سیستان و بلوچستان» و «خراسان جنوبی»، ۱۴۰۲/۰۶/۲۰.

۲. خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۱۳۷۸/۰۷/۱۰.

اثرات وحدت و انسجام ملی

مقاومت بخش ملی

من توصیه‌ام به مسئولان کشور، به نخبگان سیاسی، به برگزیدگان و برجستگان دینی، به آنهایی که منطقه نفوذ کلمه‌ای در میان مردم دارند، این است: تا آنجا که می‌توانند، بر روی این اتحاد و انسجام با ارزش ملت ایران تکیه کنند؛ ایمان به خدا و اتحاد، دین و اتحاد کلمه؛ این دو چیز است که می‌تواند کشورها را، ملت‌ها را روی پای خودشان نگه دارد؛ قدرت مقاومت به آن‌ها بدهد؛ و ملت ایران بحمدالله از این دو برخوردار است.^۳

عزت بخش ملی

با انسجام و اتحاد کلمه و همدلی، کشور در سیاست خارجی و مسائل جهانی عزت و هیبت پیدا می‌کند؛ و در اجرای مقررات و سیاست‌های لازم در داخل، قدرت می‌یابد. بنابراین انسجام و وحدت و همدلی و همفکری، بسیار مهم است.^۴

مصونیت‌ساز ملی

در کار اتحاد ملی و مقابله با جنگ روانی دشمن، همه باید هوشیار باشند. ملت ایران به فضل پروردگار این توانائی را دارد که از خطرات عبور کند؛ از آنچه که دشمن آن را تهدید می‌داند، عبور کند. دشمن چشم دوخته است به نقاط

---

۳. بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی، ۱۳۹۲/۰۵/۱۸.

۴. بیانات در دیدار نمایندگان مجلس، ۱۳۸۴/۰۳/۰۸.

اختلاف در میان ملت بزرگ ایران، برای برجسته کردن موارد اختلاف یا ایجاد کردن موارد اختلاف.^۵

کسانی که بخصوص تربیون دارند؛ فرصت حرف زدن دارند، نگذارند که دشمن از صدای بلند آن‌ها با یکدیگر، امیدوار بشود به این‌که می‌تواند علیه این ملت توطئه کند. وقتی اختلاف هست، آن‌ها امیدوار می‌شوند؛ آن‌ها احساس می‌کنند که حالا وقت فشار وارد آوردن است. اگر می‌خواهند فشارهای دشمن قطع شود، باید این‌جا انسجام و وحدت را مثل یک صف مستحکم و بنیان مرصوص، حفظ کنند.^۶

بایسته‌های حفظ اتحاد ملی

دوری از منازعه به جای مناظره

یکی از چیزهایی که در ایجاد قوت در کشور مؤثر است و کشور را قوی می‌کند، اتحاد ملی است. سر چیزهای جزئی تنازع نباید انجام بگیرد. البته اختلاف نظر هست. در این اختلاف نظرها مباحثه خوب است، مناظره خوب است اما منازعه خوب نیست. مناظره کنند، حرف بزنند، بحث کنند، در دانشگاه، در حوزه، در رسانه‌های عمومی، با ادب، با حفظ حرمت دیگران استدلال کنند؛ این خوب است اما منازعه کردن خوب نیست، دشمنی کردن خوب نیست، دهان را به حرف ناشایست آلودن خوب نیست؛

---

۵. بیانات در مراسم هجدهمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)،

۱۳۸۶/۰۳/۱۴.

۶. بیانات در دیدار مردم قم در سالروز قیام نوزده دی، ۱۳۸۴/۱۰/۱۹.

این‌ها خوب نیست. اتحاد کمک می‌کند.^۷

دوری از تحریک اختلافات قومیتی و مذهبی

آن چیزی که ملت را نگه می‌دارد امید است و وحدت؛ اتحاد میان آحاد مردم. بله، سلیق مختلف وجود دارد، اختلافات نظر در مسائل گوناگون وجود دارد، اما درباره اسلام، درباره نظام، درباره انقلاب، وحدت نظر بین مردم هست؛ نگذاریم این وحدت نظر از بین برود. به اختلافات کمک نکنیم؛ اختلافات قومی، اختلافات مذهبی، تحریک احساسات یک گروهی علیه یک گروه دیگر. هر کس در زمینه خدشه به اتحاد ملت حرکتی انجام بدهد برای دشمن کار کرده، در نقشه دشمن کار کرده، در زمین دشمن بازی کرده؛ این را همه توجه داشته باشند! منبری باشد، مداح باشد، روحانی باشد، دانشگاهی باشد، نویسنده باشد، شاعر باشد؛ هر کسی باشد. دشمن را دست‌کم نگیریم؛ دشمن هست.^۸

دوری از نفرت‌پراکنی در جامعه

بعضی‌ها با یکدیگر سر مسائل جناحی، مسائل سیاسی اختلاف پیدا می‌کردند، امام (رضوان الله علیه) به این‌ها نهیب می‌زد و می‌گفت: «هر چه فریاد دارید بر سر آمریکا بزنید». اختلاف فکری، اختلاف سلیقه، اختلاف سیاسی در یک کشور یک امر طبیعی است، اما نفرت‌پراکنی غیر از این‌ها است. خب یک نظری شما دارید، یک نظری دیگری

---

۷. بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۴۰۱/۱۱/۲۶.

۸. بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم السلام، ۱۴۰۱/۱۰/۲۲.

دارد، این‌ها با همدیگر یکسان نیست، اشکالی هم ندارد، اما این نباید موجب نفرت پراکنی بشود، نباید افراد را از یکدیگر متنفر بکند، دشمن یکدیگر بکند، اجازه بدهد که هر کدام علیه یکدیگر، علیه آن دیگری، به هر وسیله‌ای که ممکن است، موجب اهانت و آزار و مانند این‌ها بشوند؛ احیاناً با افترا و دروغ و مانند این چیزها هم همراه بشود که خب این خیلی مشکل است.^۹

هم‌افزایی مسئولان و دوری از علنی کردن اختلافات

ملت ایران در خیلی از امور صدایشان صدای واحد است، خواستشان خواست واحد است، [اما] مسئولان می‌توانند این را از بین ببرند. هنر مسئولان ما این است که این اتحاد را، این همصدایی را تکه‌تکه کنند، ملت را تکه‌تکه کنند، این‌ها را از بین ببرند! مسئولین کشور مراقب باشند که این اتحاد را زیاد کنند. سه‌قوه با همدیگر کار کنند و هم‌افزایی کنند؛ مخصوصاً رؤسای سه‌قوه. اگر چنانچه این هم‌افزایی، این اتحاد، این همکاری انجام بگیرد، مطمئناً این اتحاد ملّی روزبه‌روز قوی‌تر خواهد شد.^{۱۰}

این اختلافاتی که گاهی بین مسئولین بروز می‌کند - که به سطح رسانه‌ها هم کشیده می‌شود؛ بیخود، بی‌مورد، بی‌فایده - به اتحاد ملی ضربه می‌زند. یک عده می‌شوند طرفدار این، یک عده هم می‌شوند طرفدار آن؛ مخالفت کردن، متهم کردن یکدیگر؛ یک عده‌ای قوه مجریه را متهم

---

۹. سخنرانی نوروزی در جمع اقشار مختلف مردم، ۱۴۰۳/۰۱/۰۱.

۱۰. یانات در دیدار دست‌اندرکاران مراسم سالگرد شهادت حاج قاسم سلیمانی و خانواده شهید سلیمانی، ۱۳۹۹/۰۹/۲۶.

کنند، یک عده‌ای از آن طرف قوه مقننه را متهم کنند، یک عده‌ای قوه قضائیه را متهم کنند، تقصیرها را گردن هم بیندازند؛ این جزو کارهای بسیار مضر است و دوستان محترم ما، مسئولان عزیز کشور بدانند که این در بین مردم هم هیچگونه آبرو و وجهه‌ای ایجاد نمی‌کند که ما مشکلات را هی به گردن این و آن بیندازیم. نه، یک مشکلاتی وجود دارد؛ باید حل کرد و می‌توانیم هم حل کنیم؛ ما از حل مشکلاتمان ناتوان نیستیم.^{۱۱}

ممکن است مسئولین از هم گله داشته باشند - که همیشه بوده؛ از اول انقلاب که ما دست‌اندرکار مسائل بودیم، دیدیم؛ گاهی قوه مجریه از قوه مقننه، گاهی قوه مقننه از قوه قضائیه، گاهی قوه قضائیه از قوه مجریه گله‌هایی داشتند؛ طبیعت کار هم همین است، گله به وجود می‌آید - ممکن است گله‌ها بحق هم باشد؛ اما این را نباید در عرصه افکار عمومی بیاورند، ذهن مردم و دل مردم را ناراحت کنند، مردم را مأیوس کنند؛ بین خودشان حل کنند.^{۱۲}

۲. شتاب لازم در پیشرفت دانش و فناوری در همه بخش‌ها وظیفه نخبگان علمی است

پیشرفت سریع و مستمر در حوزه‌های دانش و فناوری از مهم‌ترین عوامل اقتدار و توسعه پایدار کشور است و نخبگان علمی در این مسیر نقش کلیدی و حیاتی دارند. رهبر معظم انقلاب همواره بر اهمیت تلاش بی‌وقفه در عرصه علمی تأکید کرده و ضرورت حرکت سریع در این

---

۱۱. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۹۱/۰۵/۰۳.

۱۲. بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰، ۱۳۹۰/۰۱/۰۱.

میدان را وظیفه‌ای ملی و اجتماعی می‌دانند. این شتاب در پیشرفت، نه تنها تضمین‌کننده توانمندی‌های دفاعی و اقتصادی کشور است، بلکه موجب رضایت و اعتزاز ملت می‌گردد. در این بخش، بر اهمیت نقش نخبگان در پویایی و تحرک علمی کشور و نقش‌آفرینی آن‌ها در ارتقای سطح فناوری همه‌جانبه تأکید شده است، تا با همت و تلاش بی‌وقفه، کشور عزیزمان حرکت در مسیر تعالی و پیشرفت را سرعت بخشد.

اهمیت پیشرفت علمی برای کشور

امروز ما احتیاج داریم به یک حرکت مبتکرانه‌ای از سوی دستگاه‌های علمی کشور تا عقب نیفتیم. ما حرکت کردیم، اما دیگران هم حرکت کردند؛ حتی عده‌ای از کشورهای منطقه با مشاهده پیشرفت ایران تشویق شدند به حرکت کردن، در حالی که عقب بودند؛ امروز ما به آمارها که نگاه می‌کنیم، می‌بینیم این‌ها خیلی جلو آمده‌اند. بیم آن وجود دارد که ما از مسابقه علمی دنیا عقب بمانیم؛ جداً این بیم وجود دارد. می‌دانید و بارها بنده گفته‌ام که «أَلْعَلُّمُ سُلْطَانٌ»؛^۱ اگر بخواهیم کشور از آسیب‌های متعارف کشورهای دنیا مصون و برکنار بماند، در درجه اول، یک کار مهم پیشرفت علمی است؛ اگر عقب ماندیم، آسیب‌پذیر خواهیم شد؛ باید تلاش کنیم عقب نمانیم.^{۱۳}

---

۱۳. بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی، ۱۴۰۲/۰۷/۲۵.

بایسته‌های فرهنگی پیشرفت علمی

خودباوری و استقلال علمی

تهاجم فرهنگی بزرگتر این است که اینها [غربی‌ها] در طول سال‌های متمادی به مغز ایرانی و باور ایرانی تزریق کردند که تو نمی‌توانی؛ باید دنباله‌رو غرب و اروپا باشی. نمی‌گذارند خودمان را باور کنیم.

الان شما اگر در علوم انسانی، در علوم طبیعی، در فیزیک و در ریاضی و غیره یک نظریه علمی داشته باشید، چنانچه برخلاف نظریات رایج و نوشته شده دنیا باشد، عده‌یی می‌ایستند و می‌گویند حرف شما در اقتصاد، مخالف با نظریه فلانی است؛ حرف شما در روان‌شناسی، مخالف با نظریه فلانی است. یعنی آن‌طوری که مؤمنین نسبت به قرآن و کلام خدا و وحی الهی اعتقاد دارند، این‌ها به نظرات فلان دانشمند اروپایی همان اندازه یا بیشتر اعتقاد دارند!

جالب این‌جاست که آن نظریات کهنه و منسوخ می‌شود و جایش نظریات جدیدی می‌آید؛ اما این‌ها همان نظریات پنجاه سال پیش را به عنوان یک متن مقدس و یک دین در دست می‌گیرند.^{۱۴}

فراگیری علم یک مسئله است، تولید علم یک مسئله دیگر است. نباید ما در مسئله علم، واگن خودمان را به لوکوموتیو غرب ببندیم. البته اگر این وابستگی ایجاد بشود، یک پیشرفتهائی پیدا خواهد شد؛ در این شکی نیست؛ لیکن دنباله‌روی، نداشتن ابتکار، زیر دست بودن معنوی،

---

۱۴. بیانات در دیدار دانشجویان و اساتید دانشگاه‌های استان همدان، ۱۳۸۳/۰۴/۱۷.

لازمه قطعی این چنین پیشروی ای است؛ و این جایز نیست. بنابراین، ما باید علم را خودمان تولید کنیم و آن را بجوشانیم.^{۱۵}

نهادینه سازی فرهنگ علم آموزی

خود علم آموزی، یک فرهنگ است. اگر چنانچه ما به مسئله فرهنگی در دانشگاه توجه کنیم، آن وقت هم دانشجوی ما عاشق و راغب به علم می شود و دنبال علم و تحقیق می رود - صرفاً دنبال مدرک نیست - هم استاد ما از حالت ادای تکلیف در کلاس درس خارج می شود. در موارد بسیاری از خود دانشگاه ها به ما گزارش می کنند که درس های بعضی از اساتید یک ادای تکلیفی است؛ همین که بالاخره بیایند و درس موظفی خود را بدهند و بروند. در حالی که در تدریس استاد، مسئله نباید مسئله ادای تکلیف باشد؛ مسئله عشق، علاقه به علم، علاقه به تربیت دانشجو؛ اینجوری باید باشد.^{۱۶}

خطرپذیری و سخت کوشی در علم آموزی

من در سرنوشت و تاریخ ملت ها یک قدری مطالعه می کنم - نه فقط در گذشته، در زمان خود ما هم همین طور است - می بینم که دو عنصر از مهمترین عناصر تأثیرگذار در پیشرفت های ملی برای کشورها، عبارت است از: یکی «خطرپذیری» و یکی هم «کار سخت و پیگیر و پشتکار» است. من می خواهم امروز این دو خصوصیت را به شماها

---

۱۵. بیانات در دیدار نخبگان علمی و اساتید دانشگاه ها، ۱۳۷۸/۰۷/۰۳.

۱۶. بیانات در دیدار وزیر علوم و استادان دانشگاه تهران، ۱۳۸۸/۱۱/۱۳.

توصیه کنم.

خطرپذیری؛ نقطهٔ مقابل آن، ترس است. ترس از چه؟ ترس از عدم موفقیت؛ وارد نشویم که مبدا موفق نشویم؛ حرکت نکنیم که مبدا نرسیم؛ اقدام نکنیم که مبدا مورد قبول قرار نگیرد؛ اقدام نکنیم که مبدا برای ما مشکلات ایجاد کند. این‌ها همه‌اش نقطهٔ مقابل خطرپذیری است. یکی از خصوصیات خوب غربی‌ها - که ما خصوصیات بد و خوب، هر دو را در کنار هم می‌بینیم و انکار نمی‌کنیم - خطرپذیری است. غربی‌ها این خصوصیت مثبت را و به تبع آن‌ها امریکایی‌ها - که فرهنگ اروپایی‌ها را اول بار گرفتند - خطرپذیرند. خطرپذیری می‌تواند جامعه را موفق کند. شما جوان‌ها باید آماده باشید؛ ترس از اینکه شاید نشود، این خیلی چیز بدی است. گاهی اوقات تصورات انسان، یک آینده‌ای را برای انسان تصویر می‌کند که بکلی او را مأیوس می‌کند؛ این به نظر من، یکی از ایرادهاست. حالا اگر وارد دانشگاه شدیم، اگر درس خواندیم، اگر این تحقیق را کردیم، اگر وارد رشتهٔ تحقیق و پژوهش شدیم، آیا قبول می‌شود؟ آیا دست ما را به جایی بند می‌کنند؟ آیا نمی‌کنند؟ باید وارد شوید! به قول شاعر عرب می‌گوید: «شر من الشر خوف منه عن یقعی»؛ از بلا بدتر، ترس از بلاست، ترس از فرود آمدن بلاست؛ این از خود بلا سخت‌تر است. نبدا نشود؛ خوب به این «نبدا» نباید اعتنا کرد. وارد شوید، خواهید دید که می‌شود. در همهٔ میدان‌های مادی و معنوی که انسان موفقیتی مشاهده می‌کند، این جرئت و گستاخی و نترسیدن از احتمال موفق نشدن، عامل بسیار مهمی است که ما را پیش می‌برد.

یکی هم مسئلهٔ «کار سخت» نقطهٔ مقابل تنبلی است.

نگذارید تنبلی و راحت‌طلبی و تن دادن به زندگی دور از مشکل، شما را وسوسه کند. اگر این حالت تنبلی وجود داشت، هیچ‌کدام از این کشفیات مهم علمی به وجود نمی‌آمد. شرح حال این کاشفان و مخترعان بزرگ را ببینید، چطور خواب را بر خودشان حرام کردند، سختی‌ها را برای خودشان هموار کردند، با مشکلات ساختند و رفتند تا به آن نقطهٔ اساسی رسیدند. البته این موفقیت‌ها در بسیاری از موارد - شاید بتوان گفت در اغلب موارد - در نهایت هم برایشان فایده داشته؛ فایدهٔ مادی و زندگی و عنوان و پول و این چیزها را هم داشته است. لیکن این‌ها از اول هدفشان این چیزها نبوده است؛ می‌خواستند بروند تا عمق یک مسئله و یک کار را به دست آورند و به آنجا برسند. این را به عنوان یک توصیهٔ قطعی عرض می‌کنم.^{۱۷}

پیشرفت معنوی در کنار پیشرفت علمی

علم با دین و اخلاق هست که برای بشریت مفید خواهد بود. این را به طور قاطع بدانید، علم هر چه هم پیشرفت کند، اگر از اخلاق و دین فاصله بگیرد، به حال بشریت مفید نخواهد بود. آن کسانی که می‌گویند ما دانش را برای ارتقاء بشریت می‌خواهیم، باید به این نکته توجه کنند. حالا مثال‌های واضحی که همه شنیدید، من نمی‌خواهم این‌ها را تکرار کنم که حالا کسانی که مثلاً در علم شیمی پیشرفت کرده‌اند، به بمب‌های شیمیایی و وسایل کشتار جمعی رسیدند؛ کسانی که در علوم هسته‌ای پیشرفت کردند، به بمب اتمی و کشتار فاجعه‌آمیز ملت‌ها رسیدند؛ این‌ها حالا

---

۱۷. بیانات در دیدار نخبگان جوان، ۱۳۸۵/۰۶/۲۵.

مثال‌های واضحی است. شما در ملت‌ها نگاه کنید. یک ملت پیشرفته از لحاظ علمی را که در دنیا در اوج پیشرفت علمی قرار دارد، در نظر بگیرید، ببینید آیا مردم این کشور حقیقتاً به سعادت رسیده‌اند؟ آیا در آن کشور عدالت وجود دارد؟ آیا در آن کشور فقر و تبعیض و بی‌عدالتی از بین رفته است؟ آیا آن‌چنان که ادعا می‌کنند، مردم با آرامش و دور از خشونت و تجاوز و تعدی زندگی می‌کنند؟ با اینکه علم در آنجا هست، این واقعیات هم در آنجا هست! آیا بر زندگی خانواده‌ها، یک حس اعتماد و آرامشی حکمفرماست؟ فرزندان در آغوش پدر و مادرها با عواطف خوب تربیت می‌شوند؟ قتل و ترور و جنایت و این‌ها در آنجا نیست؟ می‌بینید درست به عکس است. امروز بیشترین ناامنی در آن کشوری است که از لحاظ علمی، بالاترین رتبه را دارد؛ یعنی امریکا. هیچ کشوری در دنیا به ناامنی امریکا نیست؛ نه در اروپا، نه در آسیا. بیشترین ناآرامی روانی در آنجاست. بیشترین قتل و خشونت از ناحیه شهروندان نسبت به یکدیگر در آنجاست. بیشترین تبعیض و فاصله طبقاتی در آنجاست. ثروت‌هایی به بلندی کوه هیمالیا و فقرهای غیر قابل توصیف - یعنی مردن از گرسنگی به معنای واقعی - در آنجاست. فاصله‌ها این است. مهمترین آرمان‌های بشری که از اول تاریخ تا حالا با تغییرات زمانه، تغییر نکرده، اینهاست. آرمان مهم بشر «عدالت» و «امنیت» است؛ «آسان زندگی کردن در کنار دیگران» است - بهشت آنجاست کازاری نباشد - «آزارندیدن از دیگران» است؛ احساس آرامش کردن در روان است؛ راحت بودن در خانواده است؛ لذت بردن از زندگی خانوادگی و از دیدن فرزندان است؛ از بودن در آغوش پدر و مادر است؛ این‌ها

اساسی‌ترین نیازهای بشر است؛ این‌ها چیزهایی است که بشر از اول تا امروز می‌خواسته؛ دیروز هم می‌خواسته و امروز هم می‌خواسته است. این چیزها در آن جامعه‌ای که از لحاظ علمی پیشرفته‌ترین است، مطلقاً وجود ندارد. پس ببینید وقتی که علم با ایمان و اخلاق همراه پیش رفتند، دوش‌به‌دوش پیش رفتند، نتیجه این می‌شود. عالم اگر متدین باشد، از علم او جامعه بهره حقیقی می‌گیرد. دین جلو پیشرفت علم را نمی‌گیرد؛ بلکه حتی به پیشرفت علم، کمک هم می‌کند. اما جلو تعدی علم و تخطی از حدود انسانیت را که ممکن است علم به آن دچار شود، می‌گیرد. لذا من توصیه‌ام به جوان‌ها این است: شما، همان قدری که برای علم کار می‌کنید، برای دل و معنویت خودتان هم کار کنید. میدان معنویت به روی شما باز است. علم و معنویت با هم هیچ منافاتی ندارند. کار کردن در یک کارگاه علمی، کارگاه آموزشی، مرکز تحقیقات، فلان کلاس درس و فلان دانشگاه، هیچ منافاتی با این ندارد که انسان نمازش را اول وقت، با توجه و با احساس حضور در مقابل خداوند بجا آورد. این، دل شما را شستشو می‌دهد. شماها جوانید و دل‌های شما نورانی است؛ حتی کسانی هم که تا حالا خیلی با مسائل مذهبی سر کار نداشته‌اند، دل‌هایشان به خاطر جوانی پاک و صاف است؛ یعنی دل شما از دل افرادی در سنین من، وضعش خیلی بهتر است و آمادگی‌تان زیاد است. مثل آینه‌های شفاف، نور لطف و توجه الهی را زود می‌گیرد و منعکس هم می‌کند؛ یعنی شما وقتی که از لحاظ دینی خوب بودید، از لحاظ روحی پاکیزه و پاکدامن بودید، عفیف بودید، متذکر بودید، حضور خودتان را در برابر پروردگار حقیقتاً حس کردید، وقتی این‌طوری باشید،

وجود شماها - در هر نقطه‌ای باشید؛ چه دانشگاه، چه محل کار، چه خانه و چه خانواده و فامیل - تأثیر نورانی خواهد داشت؛ یعنی وقتی شما خوب باشید و نورانی باشید، به دیگران هم نور می‌دهید. این را قدر بدانید و از دست ندهید. این خطاب به شما چند ده نفری که اینجا هستید، نیست؛ این خطاب به همه جوانهاست و بخصوص جوان‌هایی که دارند در کار علم حرکت می‌کنند. و خوشبختانه امروز به میزان زیادی همین هم هست.^{۱۸}

۳. حفظ عزت و آبروی کشور و ملت، تکلیف بی‌اغماض گویندگان و قلم‌زنان است

حفظ عزت و آبروی کشور و ملت رسالتی است بر عهده همه کسانی که بیانگر واقعیت‌ها و آگاهی‌بخشی به جامعه هستند، به‌ویژه گویندگان و قلم‌زنان. رهبر معظم انقلاب بر این نکته تأکید دارند که حرمت و شأن ملت، نشان‌دهنده جایگاه واقعی آنان در عرصه بین‌المللی و داخلی است. وظیفه بی‌توقف و بی‌اغماض این قشر، دفاع از ارزش‌ها، اصول و هویت ملی است و نباید در مقابل هجمه‌های داخلی و بیرونی کوتاهی کنند. در این راه، صداقت، هوشمندی و تبیین صحیح حقایق به عنوان ابزارهای اصلی تأثیرگذاری مطرح است؛ زیرا حفظ آبروی کشور، حفظ اعتبار و جایگاه ایران در افکار عمومی دنیا است و وظیفه‌ای است که بر عهده هر قلم‌زن و سخن‌ران است تا با پایداری و بصیرت، بتواند در مسیر عزت ملی قدم بردارد.

---

۱۸. بیانات در دیدار نخبگان جوان، ۱۳۸۵/۰۶/۲۵.

نقش خواص در خنثی سازی توطئه دشمن

این کسانی که ما اسمشان را «خواص» می گذاریم، یعنی کسانی که دارای فکرند، نگاهشان نگاه از روی تدبّر است، از روی تشخیص است، اوضاع را می فهمند، می شناسند، می دانند چه کار دارد می شود، این جور نیست که سرشان پایین باشد و هر جا دیگران رفتند این ها هم بروند، این افراد وظیفه سنگینی دارند؛ این ها بایستی جهت عمومی حرکت جامعه را حفظ کنند و نگذارند این حرکت دچار انحراف بشود. اگر خواصّ جامعه از این وظیفه غفلت بکنند، حوادثی که پیش خواهد آمد ضربه های تاریخی به ملت ها می زند؛ ما در طول تاریخ اسلام، از این حوادث زیاد داشتیم. در زمان امیرالمؤمنین، در زمان امام حسن، در زمان امام حسین، کسانی بودند که جزو خواص بودند، مطلب را می فهمیدند، تشخیص می دادند، اما در لحظه لازم، به هنگام حضور پیدا نمی کردند؛ دچار تردید، دچار تأمل، دچار تنبلی و در مواردی دچار خیانت می شدند و روی دیگران هم اثر می گذاشتند، روی آن جمعیتی هم که تابع جوّند اثر منفی می گذاشتند؛ [از این موارد] داشتیم. در جنگ صفین، کسانی به خاطر رفتن قرآن ها روی نیزه دچار تردید شدند، دیگران را هم دچار تردید کردند. حالا نقل هایی هست — البته من خیلی به طور قاطع نمی توانم بگویم — که بعضی از این ها تعمّد داشتند؛ اشتباه نکرده بودند، [بلکه] برای خاطر تبانی با دشمن این کار را می کردند! این هم گفته می شود؛ ممکن است یک چنین وضعی پیش بیاید.

لذا من به شما عرض بکنم که امروز جبهه دشمن برای خواص برنامه خاص دارد؛ برای خواص در کشور خود ما

و در خیلی از جاهای دیگر برنامه دارند که این‌ها را دچار تردید کنند، دچار تأمل کنند، دچار تعلل کنند، احیاناً چرب و شیرین دنیا را به این‌ها بچشانند، این‌ها را جذب کنند برای اینکه در بزنگاه‌ها، در نقاط حسّاس، در آنجایی که لازم است یک اقدامی انجام بدهند، انجام ندهند و آن شتاب‌دهندگی‌ای که از خواص متوقع است، صورت نگیرد؛ برای این کار برنامه دارند.

وظیفه خواص این است: در مواقع لازم، باید تردیدافکنی و شک‌آفرینی دشمن را خنثی کنند و [مسائل را] تبیین کنند؛ «جهاد تبیین» که بنده عرض کرده‌ام، ناظر به این است.^{۱۹}

برنامه‌های دشمنان برای ملت ایران

اکنون مانند همیشه سیاست تبلیغی و رسانه‌ای دشمن و فعال‌ترین برنامه‌های آن، مایوس‌سازی مردم و حتی مسئولان و مدیران ما از آینده است. خبرهای دروغ، تحلیل‌های مغرضانه، وارونه نشان دادن واقعیتهای پنهان کردن جلوه‌های امیدبخش، بزرگ کردن عیوب کوچک و کوچک نشان دادن یا انکار محسّنات بزرگ، برنامه همیشه‌گی هزاران رسانه صوتی و تصویری و اینترنتی دشمنان ملت ایران است؛ و البته دنباله‌های آنان در داخل کشور نیز قابل مشاهده‌اند که با استفاده از آزادی‌ها در خدمت دشمن حرکت می‌کنند.^{۲۰}

---

۱۹. بیانات در دیدار فرماندهان نیروی هوایی و پدافند هوایی ارتش، ۱۴۰۲/۱۱/۱۶.

۲۰. بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲.

دشمنی دنیای استکبار با نظام اسلامی

یکی از نقاط قوت ما، مسئله عدالت خواهی بین المللی جمهوری اسلامی است؛ این برای جمهوری اسلامی آبرو است. اینکه جمهوری اسلامی طرفدار ملت های مظلوم باشد، آبرو است؛ اینکه طرفدار ملت فلسطین باشد، یک آبرو است.^{۲۱}

مرز دنیای اسلام امروز در غزه است، نبض دنیای اسلام امروز در غزه می زند. آن ها ایستاده اند در مقابل دنیای کفر، دنیای طاغوت، دنیای استکبار، در مقابل آمریکا؛ طرف آن ها فقط رژیم صهیونیستی نیست. رئیس جمهور آمریکا صریحاً می گوید من یک صهیونیستم!^{۲۲} راست می گوید؛ همان خباثتی که در صهیونیست ها وجود دارد در او هم هست؛ همان اهداف پلیدی که در آن ها وجود دارد در او هم هست. [مردم غزه] در مقابل این ها ایستاده اند. باید بدانیم که چه کار باید بکنیم. یکی از خصوصیات همین است که مجاهد تبیین بداند امروز چه چیزی را باید تبیین کند؛ مسئله روز خودش را بشناسد. امروز شما باید غزه را تبیین کنید، امروز شما باید دشمنی های با نظام اسلامی را تبیین کنید. انواع و اقسام دشمنی با نظام اسلامی را دارند عمل می کنند، اجرا می کنند.^{۲۳}

---

۲۱. بیانات در مراسم بیست و نهمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)، ۱۳۹۷/۰۳/۱۴.

۲۲. از جمله سخنان جو بایدن در روز عید حانوکای یهود، دسامبر ۲۰۲۳.

۲۳. بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم السلام، ۱۴۰۲/۱۰/۱۳.

دشمنی امریکا با دین و دانش ملت ایران

آنچه در این دوازده روز [جنگ تحمیلی اسرائیل] برای جمهوری اسلامی اتفاق افتاد، علاوه بر افتخارات بزرگی که ملت ایران کسب کرد - که امروز مردم دنیا هم دارند به آن اعتراف می‌کنند - [این بود که] جمهوری اسلامی و ملت عزیز ایران قدرت خود، عزم و اراده خود، استقامت خود، دست پُر خود را به دنیا نشان داد. اگر دیگران از دور چیزی شنیده بودند، از نزدیک قدرت جمهوری اسلامی را احساس کردند. علاوه بر اینها، این نکته مهم است که جمهوری اسلامی استحکام بی‌نظیر پایه‌های نظام و کشور خود را به دنیا نشان داد.

این حوادث برای جمهوری اسلامی بی‌سابقه نبود؛ از اول انقلاب بارها از این حوادث برای کشور رخ داده؛ علاوه بر جنگ تحمیلی هشت‌ساله، فتنه‌انگیزی‌ها، کشاندن افراد سست‌عنصر در مقابل ملت، فتنه‌های گوناگون نظامی، سیاسی، امنیتی و غیره، کودتا و امثال این‌ها [رخ داده؛ اما] جمهوری اسلامی بر همه این‌ها فائق آمد؛ جمهوری اسلامی توانست در طول این [بیش از] ۴۵ سال همه توطئه‌های دشمن را با تحمل سختی‌هایش خنثی کند، و توانست بر همه دشمنان در این زمینه‌ها فائق بیاید.

آنچه مهم است، این است که توجه داشته باشیم که ایران اسلامی بر اساس «دین» و «دانش» بنا شده و به وجود آمده. در بنای جمهوری اسلامی دو عنصر «دین» و «دانش» عمده‌ترین عناصر تشکیل‌دهنده هستند؛ به همین دلیل هم، دین مردم و دانش جوانان ما، توانسته‌اند در بسیاری از میدان‌های مختلف دشمن را وادار به عقب‌نشینی کنند. بعد از این هم همین‌جور خواهد بود.

آنچه استکبار جهانی و در رأس آن، آمریکای جنایتکار با آن مخالف است، همین دین شما و دانش شما است؛ با دین شما مخالفند، با این ایمان گسترده مردم مخالفند، با این اتحاد در زیر سایه اسلام و قرآن مخالفند؛ و با دانش شما مخالفند. اینکه بعد از پیروزی انقلاب تا امروز، جمعیت ایران دو برابر بشود لکن تعداد دانشجو شاید حدود ده برابر یا بیشتر بشود، این ها را می رنجاند؛ اینکه جمهوری اسلامی در عرصه های گوناگون علم و دانش — چه دانش های انسانی، چه دانش های فنی، چه دانش های دینی — بتواند سخن نوبه میان بیاورد، این ها را ناراحت می کند؛ این ها با این مخالفند. آنچه به عنوان [قضیه ی] هسته ای و غنی سازی و حقوق بشر و امثال این چیزها می گویند بهانه است؛ اصل قضیه آن است.^{۲۴}

۴. مجهز کردن روزافزون کشور با ابزارهای حراست از امنیت و استقلال ملی، وظیفه فرماندهان نظامی است

ایجاد و تقویت امکانات و ابزارهای محافظت از امنیت و استقلال کشور، وظیفه ای اساسی و حیاتی است که بر عهده فرماندهان و مسئولان نظامی قرار دارد. رهبر معظم انقلاب بر اهمیت روزافزون این وظیفه تأکید کرده و آنها را مسئول اصلی در برابر تهدیدات داخلی و خارجی می داند. این مأموریت، تنها در عرصه تجهیزات و فناوری محدود نمی شود، بلکه شامل تمامی اقدامات هوشمندانه، تجهیز نیروها و بهره گیری از فناوری های نوین است تا امنیت

---

۲۴. بیانات در مراسم بزرگداشت شهدای جنگ تحمیلی اخیر، ۱۴۰۴/۰۵/۰۷.

کشور تضمین شده و استقلال ملی حفظ گردد. در این مسیر، فرماندهان باید با هوشیاری و تمرکز کامل، کشور را در مقابل هرگونه تهدید و تحریم، مقاوم و آماده نگه دارند، چرا که امنیت و استقلال، سرمایه‌ای است که باید آن را روز به روز افزون و پایدار نگه داشت.

اهمیت امنیت

امنیت در یک کشور - چه امنیت اجتماعی و مدنی، چه امنیت روانی و اخلاقی - یکی از پایه‌ها و ارکان اصلی پیشرفت و قوام و سربلندی کشور است. بدترین بلایی که می‌توان بر سر یک ملتِ رو به رشد و پیشرفت وارد آورد، سلب امنیت است. وقتی امنیت وجود نداشت، فکر منتظم و به دنبال آن، عمل منتظم هم وجود نخواهد داشت و پیشرفت میسر نخواهد شد. علاوه بر اینها، امنیت یک نیاز اساسی برای انسانهاست. «الَّذِي اطعمهم من جوع و امنهم من خوف»؛ به عنوان دو نعمت بزرگ الهی، خدای متعال این را به رخ مخاطبان این آیه شریفه می‌کشد: نجات از گرسنگی و نجات از ناامنی. این‌ها اهمیت امنیت را نشان می‌دهد.^{۲۵}

امنیت خیلی مهم است؛ آنجایی که امنیت نیست، مردم قدر امنیت را می‌فهمند؛ آنجایی که مرد از خانه خارج می‌شود، زن از خانه خارج می‌شود، جوان و فرزند از خانه خارج می‌شوند بدون اینکه خاطر جمع باشند که دوباره به خانه بر خواهند گشت؛ خیابان ناامن است، کوچه ناامن است، بیابان ناامن است، حوادث در انتظار شهروندان

---

۲۵. بیانات در دانشگاه علوم انتظامی، ۱۳۹۰/۰۶/۲۹.

است؛ آنجایی که انسان‌ها در داخل خانه خودشان احساس ناامنی می‌کنند، اینجا است که انسان می‌فهمد امنیت چقدر مهم است.^{۲۶}

عرصه‌های تأمین امنیت

امنیت داخلی و خارجی

امنیت ملی، شامل امنیت داخلی و امنیت خارجی است. امنیت خارجی، یعنی آن جایی که امنیت یک کشور از ناحیه نیروهای خارج از این مرز تهدید می‌شود؛ یا نیروهای نظامی - مثل جنگ‌هایی که اتفاق می‌افتد - به مرزهای یک کشور حمله کنند؛ یا تهاجم سیاسی و تبلیغاتی علیه یک کشور صورت گیرد؛ که گاهی موجب اختلال و اغتشاش می‌شود؛ که این هم مکرر در کشورها دیده شده و مشکلاتی را به وجود آورده است. امنیت داخلی، یک طیف وسیع از تلاشی است که اگر همه مسئولان ذیربط با همه توان کار کنند، خواهند توانست این خواسته بزرگ را تأمین کنند. لذا امنیت چیز کمی نیست.^{۲۷}

امنیت شهروندی

بخش دیگر، امنیت شهروندی است. ملت احتیاج دارد در محیط زندگی خود از امنیت شهروندی برخوردار باشد و متجاوزان، سرکشان، فتنه‌گران، آشوبگران، ستون‌های

---

۲۶. بیانات در دیدار فرماندهان نیروی انتظامی جمهوری اسلامی، ۱۳۹۴/۰۲/۰۶.

۲۷. بیانات در اجتماع بزرگ زائران و مجاوران حضرت رضا(ع)، ۱۳۷۹/۰۱/۰۶.

پنجم نیروهای بیگانه و دشمن در درون کشور، نتوانند مقاصد دشمنان را در این کشور و به زیان این ملت برآورده کنند... خانه‌های مردم، محیط زندگی مردم، محیط کسب و کار مردم، محیط تحصیل مردم، باید امن باشد. مردم باید خاطر جمع باشند که نیروهای مسلح ما در محیط شهروندی خودشان، بتوانند در مقابل دشمنان فتنه‌گر، دشمنان آشوبگر، اغتشاش‌آفرینان، کسانی که از آب گل‌آلود می‌خواهند ماهی بگیرند، کسانی که بقای خود را در برهم زدن فضای امن و آرام کشور می‌دانند، ایستادگی کنند. این امنیت را نیروهای مسلح به بهترین وجه تأمین می‌کنند.^{۲۸}

امنیت سیاسی و فکری

امنیت سیاسی معنایش این است که تفکرات و معارف سیاسی در جامعه، معارف واضح و دور از نفاق و دوگونه‌گویی و دوگونه‌اندیشی باشد. معنایش این است که کسانی که متصدی بیان مسائل سیاسی برای مردم هستند، نسبت به مردم امانت به خرج دهند. معنایش این است که کسانی که متصدی نوشتن و پخش کردن و منتشر کردن معارف فکری جامعه هستند، دروغ نگویند، فریب ندهند، تقلب نکنند و در طعاعی که علی‌الظاهر شیرین هم هست، زهر مخلوط نکنند؛ این امنیت سیاسی است. آن قلمی که بر میدارد بیست سال تلاش و مجاهدت مظلومانه و فداکارانه این ملت را در مقابله با قدرت‌های زورگویی چپاولگر دشمن ظالم انکار می‌کند، این امنیت سیاسی کشور را به هم می‌زند و ناامنی فکری ایجاد می‌کند. آن

---

۲۸. بیانات در مراسم مشترک یگان‌های نظامی استان کرمان، ۱۳۸۴/۰۲/۱۵.

کسی که در داخل کشور، با استفاده از امکاناتی که قانون و بیت المال این مردم در اختیار او گذاشته است، برمیدارد خواسته‌های دولتمردان و سیاستمداران فلان کشور دشمن را توجیه می‌کند و با قالب‌های علی‌الظاهر پسندیده، به خورد یک عده می‌دهد، این ناامنی سیاسی و فکری ایجاد می‌کند. این هم مثل همان دزد سرگردنه است - فرقی نمی‌کند - مثل همان اشرار لب مرز است. آن‌ها مگر چه کار می‌کنند؟ آن‌ها هم جنس قاقاق می‌آورند و جوانان مردم را دچار انواع بدبختی‌ها و بیماری‌ها و اعتیاد می‌کنند. آن‌که این کار را می‌کند، از او که کمتر نیست؛ اگر خطرناکتر نباشد! این‌ها ذهن‌ها را منحرف و گمراه می‌کنند.^{۲۹}

عناصر حفظ امنیت ملی

الف. روحیه انقلابی و دینی مردم

سد دفاعی ملی از سه عنصر اصلی تشکیل شده است؛ «روحیه انقلابی و دینی مردم، یکی از آن سه عنصر اصلی حفظ امنیت کشور است؛ یعنی حقیقتاً آن روحیه انقلابی مردم و دینی مردم است که تشجیع می‌کند و تحریص می‌کند نیروهای نظامی ما را که بتوانند کارهای خودشان را درست انجام بدهند.»^{۳۰}

«هیچ ملتی بدون فداکاری قادر نخواهد بود از هویت و عزت و ناموس ملی خود و از ارزش‌ها و باورها و حقوق

---

۲۹. بیانات در دیدار جمعی از بسیجیان، ۱۳۷۸/۰۶/۱۰.

۳۰. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت، ۱۳۹۵/۰۶/۰۳.

خود دفاع کند.»^{۳۱}

ب. تشکیلات نظامی ما و تشکیلات امنیتی ما

دومین عنصر سد دفاع ملی «تشکیلات نظامی ما و تشکیلات امنیتی ما است؛ این‌ها باید تشویق بشوند، تقدیر بشوند، به این‌ها کمک بشود؛ این‌ها دارند واقعاً کار می‌کنند.»^{۳۲}

لذا «مجموعه نیروهای مسلح، برترین عامل در حفظ امنیت کشورند. نیروهای مسلح به‌گفته امیر مؤمنان، دژ ملت، باروی ملت، حصن و حصار مستحکم مردم سرزمین‌های خود هستند.»^{۳۳}

در نتیجه «نیروهای مسلح اگر دلیرانه، فداکارانه، هوشمندانه، وظیفه و نقش خود را بدانند و در جایی که جایگاه واقعی آنهاست، خود را قرار دهند، می‌توانند این امنیت و این نیاز را تأمین کنند.»^{۳۴}

ج. ابزارهای دفاعی

عنصر سوم دفاع ملی «مسئله فنی ما و ابزارهای ما است، همین کارهایی که دارند می‌سازند، همین موشکی که چند روز پیش از این، آقای دکتر روحانی رفتند و از آن رونمایی کردند؛ این‌ها خیلی مهم است، این‌ها در حفظ امنیت

---

۳۱. پیام به مناسبت روز تجلیل از شهدا و ایثارگران دفاع مقدس، ۱۳۸۳/۰۷/۰۲.

۳۲. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت، ۱۳۹۵/۰۶/۰۳.

۳۳. بیانات در دانشکده علوم دریایی نوشهر، ۱۳۸۸/۰۷/۱۴.

۳۴. بیانات در مراسم نظامی مشترک یگان‌های نیروهای مسلح استان فارس، ۱۳۸۷/۰۲/۱۲.

کشور خیلی تأثیر دارد...»^{۳۵}

بنابراین حفظ هر کدام از این عناصر برای نظام اسلامی لازم و ضروری است و «هرکدام از این سه عامل - یعنی عامل روحیه مردم، عامل حفظ و استحکام تشکیلاتی دستگاه‌های حافظ امنیت، و عامل ابزار و وسیله - تضعیف بشود به ضرر ما است و هر کسی تضعیف بکند، واقعاً به ضرر کشور اقدام کرده.»^{۳۶}

لذا دشمن در حوزه‌های نظامی و امنیتی تلاش می‌کند تا این عناصر سه‌گانه امنیت ملی را از ما سلب کند و «تمام تلاش خود را برای برهم زدن امنیت کشور قرار داده است، بنابراین همه سازمان‌های نیروهای مسلح و دستگاه‌های مربوطه باید از این امنیت به عنوان یک دستاورد مهم در دنیای ناامن امروز، محافظت کنند.»^{۳۷}

استقلال ملی

مظهر عقلانیت امام، آن عقلانیتی که موجب شد بتواند این کار را انجام بدهد، دو رکن اساسی بود: یک رکن «ولایت فقیه»، یک رکن «استقلال ملی». ... «ولایت فقیه» جنبه دینی این انقلاب را حفظ کرد. اگر «ولایت فقیه» نبود، این انقلابی که با انگیزه دینی و با گذشت ناشی از ایمان به خدا به وجود آمده بود، از راه دین منحرف می‌شد. بنابراین، رکن اول «ولایت فقیه» بود. این عقلانیت امام بزرگوار است؛ عقلانیتی که پشت این حرکت عمومی مردم قرار دارد و آن را به پیش می‌برد و هدایت می‌کند.

---

۳۵. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت، ۱۳۹۵/۰۶/۰۳.

۳۶. همان.

۳۷. رهبر معظم انقلاب، ۱۳۹۵/۰۶/۲۸.

رکن دَوم «استقلال مَلّی» است. بسیاری از سرفصل‌هایی که در بیانات امام تکرار شده است و ایشان مکرّر روی آن‌ها تکیه کردند، در ذیل عنوان «استقلال مَلّی» می‌گنجند. البته «استقلال» به معنای قطع رابطه با محیط پیرامون و دنیا نیست؛ بعضی‌ها مغالطه نکنند که بگویند ما خودمان را منزوی کردیم؛ خیر، «استقلال» به معنای عدم ارتباط با کسی نیست. معنای «استقلال» این است که کشور ایران، مَلّت ایران، روی پای خودش بایستد، به این و آن تکیه نکند، خودش تشخیص بدهد، خودش تصمیم بگیرد، خودش عمل کند؛ این معنای «استقلال مَلّی» است. معنای «استقلال» این است، منتظر چراغ سبز آمریکا و امثال آمریکا نباشد؛ نگران چراغ قرمز آمریکا و امثال آمریکا نباشد؛ تشخیص با خود مَلّت ایران، تصمیم‌گیری با خود مَلّت ایران و اقدام در هر جایی که لازم باشد با خود مَلّت ایران است؛ دیگران، قدرتها، آمریکا، دیگری، موافق باشند یا مخالف باشند اهمّیت ندارد؛ این معنای «استقلال» است. خب، گفتیم سرفصل‌های مکرّر بیان امام در ذیل این «استقلال مَلّی» می‌گنجند. من چند مورد از این سرفصل‌ها را عرض می‌کنم.

اصول استقلال مَلّی

یک سرفصل، اصل «ما می‌توانیم» است. امام به ما یاد داد که بگوییم و باور کنیم که می‌توانیم. در رژیم گذشته گفته بودند و باورانده بودند که ما نمی‌توانیم، کاری از دست ما برنمی‌آید، دیگران باید برای ما انجام بدهند؛ امام ۱۸۰ درجه عکس این را در هویت مَلّی ایران وارد کرد: «ما می‌توانیم»؛ یعنی اعتماد به نفس را در مَلّت و

در جوانان زنده کرد. این را هم همین جا من عرض بکنم که این «ما می توانیم» این قدر مهم است که برای نفی این «ما می توانیم» طراح می کنند. الان در همین قضیه اخیر هسته ای و گفتگوهایی که در زمینه هسته ای با وساطت عمان وجود دارد، طرحی که آمریکایی ها ارائه کردند صد درصد ضد «ما می توانیم» است. امام اعتماد به نفس را در جوانان ما زنده کردند، در سیاستمداران ما زنده کردند؛ گفتند می توانیم، [ما هم] تجربه کردیم دیدیم بله، می توانیم. این پیشرفت های علمی، این پیشرفت های فناوری، این توانایی های دفاعی، این کارهای بزرگی که دولت ها در طول این سال ها در آبادانی این کشور انجام دادند، این ها را ما باور نمی کردیم که بشود؛ می گفتند هم که نمی شود، امتحان کردیم دیدیم نخیر، ملت ایران می تواند و می توانیم. این یکی از سرفصل های مهم و یک اصلی است در «استقلال ملی» که در بیانات امام تکرار شده.

اصل بعدی اصل «مقاومت» است. «مقاومت» یعنی در برابر اراده قدرت های بزرگ، انسان سر خم نکند؛ اگر به چیزی اعتقاد دارد، چیزی را لازم می داند یا چیزی را ممنوع می داند، بر طبق عقیده خودش عمل کند و در مقابل اراده دشمن، تحمیل دشمن، زورگویی دشمن، سر خم نکند؛ این معنای «مقاومت» است. یکی از اجزای «استقلال ملی» هم «مقاومت» است.

یک اصل دیگر «ارتقاء قدرت دفاعی کشور» است، ارتقاء قدرت دفاعی. ما در اول انقلاب توانایی های دفاعی نداشتیم و تولیدات دفاعی ما به قدری ناچیز بود که نزدیک به صفر بود؛ آن مقدار چیزی که تولید می کردیم در حکم صفر بود. امام به ما یاد داد که باید قدرت دفاعی خودمان را بالا ببریم.

من رفتم خدمت امام به ایشان اطلاع دادم که جوان‌های ما دارند یک موشک ضدتانک را که دارای قدرت چنین و چنان است تولید می‌کنند؛ و [آنها] یک زمانی هم معین کردند که من به امام گفتم که این‌ها گفته‌اند در این زمان این کار را انجام می‌دهیم؛ به قدری امام خوشحال شد که من کمتر خوشحالی آن‌جوری در چهره امام دیدم! تشویق می‌کرد که قدرت دفاعی را بالا ببریم؛ نتیجه چه شده؟ نتیجه این است که امروز ارزیابان قدرت‌های دفاعی دنیا قضاوت می‌کنند که در این منطقه، در فلان مقوله، ایران در رتبهٔ اول قرار دارد؛ یا اظهار تعجب می‌کنند از اینکه ایران، در عین تحریم، مثلاً می‌تواند ماهواره به فضا پرتاب کند و امثال اینها؛ این نتیجهٔ این توانایی‌های مربوط به قدرت دفاعی است که این هم یکی از سرفصل‌های مهم فرمایشات امام است.

یک سرفصل دیگر اصل «تبیین» است. امام معتقد به تبیین بود. «تبیین» یعنی مردم را در جریان مسائلی که باید بدانند، با زبان مناسب قرار دادن. خود امام، از آغاز نهضت، از اول نهضت — از سال ۱۳۴۱ — با مردم حرف زد، برای مردم تبیین کرد، تا آخرین سال عمر او که این نوشته‌های امام بزرگوار در سال آخر عمر مبارک ایشان جزو برترین نوشته‌های ایشان است؛ خطاب به مردم، خطاب به حوزه‌های علمیّه و طلاب و علما، خطاب به دانشگاهیان و دیگران. این نکته را خوب است من عرض کنم که امام وقتی تبیین می‌کرد، تبیین امام فقط تحریک احساسات نبود؛ هم احساسات را هدایت می‌کرد، هم استدلال می‌کرد و عقل‌ها را قانع می‌کرد؛ عقل‌ها را قانع می‌کرد! هم با دل‌ها حرف می‌زد، هم با مغزها حرف می‌زد؛ می‌توانست این جور تبیین کند. این «تبیین» هم یکی از چیزهایی است که در مجموعهٔ

«استقلال ملّی» کشور ما — که رکن اصلی فعالیت امام است — می‌گنجد.

یک اصل دیگر اصل «استقامت» است؛ «استقامت» غیر از آن «مقاومت» است که عرض کردیم. «استقامت» یعنی راه را دنبال کردن، صراط مستقیم را رها نکردن، پیگیری کردن، تداوم دادن؛ این معنای «استقامت» است.

«استقلال ملّی» مجموعه‌ای از این اصول و برخی [اصول] دیگر است؛ این‌ها را امام در هویت ملّت ایران وارد کرد و مردم را، دل‌ها را، ذهن‌ها را، جوان‌ها را با این اصول آشنا کرد. امروز جوان ما با مسئله «خودباوری»، با مسئله «ما می‌توانیم»، با مسئله «مقاومت»، با مسئله «ادامه راه» آشنا است، ذهن‌ها و دل‌ها آشنا است؛ این کار را امام بزرگوار کرد، لذا هویت انقلاب حفظ شد. این، آن عقلانیتی است که امام به وسیله آن توانست انقلاب اسلامی را و نظام ناشی از انقلاب اسلامی را در همان خطّی که برای آن به وجود آمده بود و از آغاز ترسیم شده بود، نگه دارد.

امروز گاهی ما می‌بینیم در بعضی از گفتارها می‌گویند «عقلانیت»، اسم «عقلانیت» را می‌آورند، [اما] منظورشان از «عقلانیت» این است که ما برویم در مقابل آمریکا سر خم کنیم؛ می‌گویند این «عقلانیت» است! مقصودشان این است که ما تسلیم قدرت زورگو بشویم؛ این را «عقلانیت» می‌دانند! این‌ها «عقلانیت» نیست. «عقلانیت»، عقلانیت امام است؛ همان چیزی است که توانست این ملّت را پیش ببرد، این ملّت را قوی کند، مقتدر کند، در دنیا آبرومند کند، موجه کند و آینده روشنی را در مقابل این ملّت بگذارد. ان شاء الله کشور با عقلانیتی که امام پایه‌گذاری کردند می‌تواند به پیشرفت برسد، می‌تواند به امنیت پایدار برسد،

می‌تواند به رفاه عمومی برسد و در محیط بین‌الملل هم می‌تواند از آنچه هست ارتقاء بیشتری پیدا کند.^{۳۸}

۵. جدیت و پیگیری و به نتیجه رساندن کارهای کشور وظیفه همه دستگاه‌های مسئول اجرایی است

جدیت، پیگیری مستمر و رسیدن به نتایج عملی، از اصول اساسی در اداره کشور و تحقق اهداف ملی است که بر عهده تمامی دستگاه‌های مسئول اجرایی است. رهبر معظم انقلاب بر این نکته تأکید دارند که تحقق آرمان‌های نظام، در گرو تلاش و همت بی‌وقفه‌ی این نهادها و کارگزاران است. هر کار و پروژه باید با دقت، عزم راسخ و پشتکاری بی‌وقفه دنبال شود تا نتیجه مطلوب و اثربخش حاصل گردد؛ چرا که در مسیر توسعه و پیشرفت کشور، تساهل و سستی جایگاهی ندارد. همه مسئولان و مدیران باید با حس مسئولیت‌پذیری، کار را به نتیجه برسانند و بر عملکرد خود نظارت مستمر داشته باشند، زیرا این وظیفه همگانی، پایه‌ای است برای ساختن آینده‌ای بهتر و مقاوم‌تر برای ملت و کشور عزیزمان.

---

۳۸. بیانات در مراسم سی و ششمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (ره)، ۱۴۰۴/۰۳/۱۴.

بایسته‌ها در پیگیری کارها

پیگیری تا حصول نتیجه

یکی از مشکلات عمده ما در کشور پیگیری نکردن است؛ کار را خوب شروع می‌کنیم [اما] پیگیری لازم همیشه وجود ندارد؛ در بعضی از موارد چرا؛ هر جا خوب پیگیری کردیم، به نتایج خیلی خوب رسیدیم، در بسیاری از جاها هم کار، وسط کار متوقف می‌شود، پیگیری نمی‌شود؛ این یکی از مشکلات اساسی است. هر کدام از شماها در بخش‌های مختلف، مدیریتی دارید؛ مدیران کشور باید به این مسئله توجه کنند که پیگیری بسیار مهم است.^{۳۹}

ما یک کمبود در کشور داریم که آن مهم است. ما کمبود قانون نداریم، کمبود مقررات نداریم، کمبود طرح‌های خوب نداریم — بسیار طرح‌های خوب آمده، رفته، گفته شده، تصویب شده — آنچه کمبود داریم «پیگیری» است؛ پیگیری. پیگیری کنید.^{۴۰}

بی‌توجهی به گروه‌های فشار در انجام کار درست

به جوسازی‌ها و حاشیه‌سازی‌ها اعتنا نکنید، کار خودتان را بکنید. گاهی شما یک تصمیمی گرفته‌اید، تصمیم درستی است، یک عده خوششان نمی‌آید، جنجال می‌کنند؛ حالا که دیگر فضای مجازی هم هست، هزار متن در فضای مجازی تولید می‌کنند علیه آن اقدام شما؛ اگر اقدامات اقدام سنجیده و اندیشیده‌ای است و روی فکر تصمیم‌گیری

---

۳۹. بیانات در دیدار مسئولان و فعالان محیط زیست، منابع طبیعی و فضای سبز، ۱۳۹۳/۱۲/۱۷.

۴۰. بیانات در دیدار جمعی از مسئولان ارشد سه قوه، ۱۴۰۴/۰۱/۲۶.

شده، اعتنا نکنید، کار خودتان را انجام بدهید. گاهی اوقات می‌خواهند یک اقدامی را تحمیل کنند بر دولت که این کار را نکنید؛ باز آنجا یک وقت می‌بینید در فضای مجازی مثلاً چند هزار نوشته، نامه، متن منتشر می‌شود برای اینکه [شما را] وادار کنند؛ این‌ها گروه‌های فشارند؛ به این‌ها توجه نکنید. کار را با فکر انجام بدهید، اندیشیده و سنجیده انجام بدهید، وقتی که تصمیم گرفتید، فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ؛^{۴۱} به خدا توکل کنید، گام‌هایتان را محکم بردارید. پیگیری را — که تأکید بنده همیشه بر پیگیری است — مجدداً عرض می‌کنم؛ کارها را نیمه‌کاره رها نکنید. گاهی انسان یک کاری را با انگیزه فراوان شروع می‌کند، منتها یک چند قدمی که جلورفت، انگیزه‌اش کم می‌شود؛ این درست نیست. انگیزه را حفظ کنید تا کار به آن نهایت برسد و ان شاء الله تمام بشود.

توجه به تجربه‌های میدانی

ابتکار شما، هوشمندی شما، تلاش و پیگیری شما ضامن فردای این کشور است؛ ضامن فردای این ملت است. از کار خسته نشوید، از تلاش و پیگیری خسته نشوید. ما کشورهایی را سراغ داریم که بعد از ما وارد این میدان شده‌اند، الان جلوتر از ما هستند! به خاطر پیگیری، به خاطر خسته نشدن از کار و اینکه مدیران ارشد، همت خودشان را مصروف این کرده‌اند که کار را رها نکنند. یکی از نقیصه‌های عمده‌ای که بنده در بعضی از دولتهامان در طول این سال‌ها مشاهده کرده‌ام، پیگیری نکردن و دنبال

---

۴۱. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۰۶/۰۸.

نکردن کارهاست. کار را با شوق و ذوق شروع می‌کنند، بعد نصفه‌کاره می‌ماند! چرا؟ چون مدیران حمایت نمی‌کنند، پیگیری نمی‌کنند؛ چه حمایت مالی، چه حمایت اداری، حمایت‌های مدیریتی، تشویق، رسیدگی، برداشتن موانع جزئی از سر راه. گاهی یک مانع جزئی یک کار بزرگ را مدت‌ها معطل می‌کند؛ تجربه انسان این را نشان می‌دهد. ما دیده‌ایم کارهای بزرگی که متوقف شده، بعد که رفتیم سراغ کار که چرا متوقف شده، فهمیدیم یک جای گیر کوچکی وجود داشته، همت نکردند این گیر کوچک را برطرف کنند، این جریان عظیم همین طور متوقف مانده.^{۴۲}

تعیین روزشمار برای وعده‌ها

برای وعده روزشمار معین کنید؛ تخمین بزنید یک کاری که می‌گویید این کار را خواهم کرد چه مدتی طول خواهد کشید و روزشمار معین کنید و دانه‌دانه تعقیب کنید. بنده بارها در مجموعه‌های دولتی این را گفته‌ام که ما قاعده و قانون و مانند این چیزها کم نداریم؛ ما قانون و بنا و قاعده و هر چه طرح و برنامه‌ها و این حرف‌ها بخواهید زیاد [داریم]؛ آنچه کمبود ما است عبارت است از همین که یک پیگیری جدی‌ای انجام بگیرد.^{۴۳}

---

۴۲. بیانات در بازدید از توانمندی‌های صنعت خودروسازی، ۱۳۸۹/۰۱/۰۹.

۴۳. بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۰۶/۰۶.

برخی راهکارها

ایجاد روحیه پیگیری کردن در مردم

میدانید ملت‌ها خصال ملی دارند. بعضی از ملت‌ها خصلتی دارند که خصلت عمومی است، بعضی از ملت‌ها خصلت‌های دیگری دارند که حالا مربوط به تاریخ و جغرافیا و اقلیم است و به عوامل گوناگونی وابسته است. ما این روحیه شور و شوق را، میل به تحقیق را، کنجکاوی را، خسته نشدن و پیگیری کردن را باید در ملتمان به وجود بیاوریم.^{۴۴}

مطالبه‌گری از مسئولان

طبیعت دانشجو مطالبه‌گری است؛ مطالبه‌گری کنید و از مسئولان بخواهید که کار جدی بکنند؛ یکی از کارهایی که شماها می‌توانید بکنید این است؛ شما برحذر بدارید مسئولان را از کارهای نمایشی؛ از آن‌ها بخواهید کارهای جدی و واقعی انجام بدهند؛ این یکی از مطالبات درست و به‌جای دانشجویان است که می‌توانند این را بخواهند... البته هیچ لزومی هم ندارد که برخورد تند و تیز بکنید! بعضی‌ها خیال می‌کنند که راه تذکر دادن این است که تند و تیز وارد بشوند، انتقاد کنند، دعوا کنند، سر و صدا کنند؛ نه، هیچ لزومی ندارد... می‌توان منطقی و هوشمندانه و کاملاً جدی وارد میدان مطالبه‌گری شد و مطالبه‌گری کرد... در مطالبه‌گری‌ها - که من به شما توصیه مطالبه‌گری می‌کنم - مراقبت کنید دشمن نتواند از مطالبه بحق شما سوء استفاده

---

۴۴. بیانات در دیدار وزیر علوم و استادان دانشگاه تهران، ۱۳/۱۱/۱۳۸۸.

کند؛ هم در صورت‌بندی مسئله، هم در راه حلی که ارائه می‌دهید، سعی کنید با دشمن وجه مشترک و مانند این‌ها پیدا نکنید؛ مخرج مشترک پیدا نکنید با دشمن؛ [چون] او هم موضوعات را مطرح می‌کند دیگر، او هم مشکلات را مطرح می‌کند، هم صورت مسئله را او مطرح می‌کند، هم به اصطلاح علاج را و نتیجه‌گیری را مطرح می‌کند. شما صورت مسئله‌تان هم با او باید فرق داشته باشد، نتیجه‌گیری‌تان هم با او باید بکلی فرق داشته باشد، چون او دشمن است دیگر.^{۴۵}

ارائه راه‌حل در کنار انتقاد

مطالبه‌گری فقط انتقاد نیست، مطالبه‌گری فقط اعتراض نیست، اگر چه در آن، اعتراض هم وجود دارد. انتقاد در کنار پیشنهاد... مجموعه‌ی جوانی که این سخن را می‌شنوند و در این عرصه‌ها فعال هستند توجه کنند اینکه ما صرفاً انتقاد کنیم، صرفاً اعتراض کنیم، این کار را پیش نمی‌برد، این مطلقاً فایده‌جدی و ماندگاری ندارد؛ حالا ممکن است یک فواید کوچکی اول کار داشته باشد؛ آنچه فایده دارد عبارت است از پیشنهاد. ببینید در اسلام هم نهی از منکر با امر به معروف همراه است، نهی از منکر همان اعتراض است، امر به معروف یعنی پیشنهاد، ارائه راه حل، ارائه کاری که باید انجام بگیرد و می‌تواند انجام بگیرد؛ این‌ها با هم هستند؛ بنابراین مطالبه‌گری را حتماً با ارائه راه حل و دادن راه حل‌های خوب و قابل قبول همراه کنید.^{۴۶}

---

۴۵. بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۴۰۱/۰۲/۰۶.

۴۶. بیانات در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکل‌های دانشجویی،

۶. هدایت معنوی و نورانی کردن دل‌ها و توصیه به صبر و سکینه و ثبات مردمی وظیفهٔ حضرات روحانی است

هدایت معنوی و روشنگری دل‌های جامعه، وظیفه‌ای است بسیار مقدس و بلندپایه که بر عهده‌ی روحانیون و مبلغین دین است. آنان باید با استفاده از آموزه‌های نورانی قرآن و سنت، مردم را به صبر، سکینه و ثبات در مسیر مشکلات و چالش‌های پیش رو راهنمایی کنند و روحیهٔ مقاومت و استواری را در بین آحاد جامعه زنده نگه دارند.

رهبر معظم انقلاب بر اهمیت این نقش تأکید می‌فرماید و تأکید می‌کنند که هدایت معنوی، رمز پیروزی است و نباید از آن غفلت کرد. وظیفه‌ی حضرات روحانی مخصوصاً ائمه محترم جماعات، ترویج ارزش‌های اخلاقی، ایجاد روحیه امید و استقامت در میان مردم است تا در میدان‌های سخت، همچون دژی محکم، استوار بمانند و در مسیری پایدار و عزت‌مند حرکت کنند.

کتاب‌های محوری هدایت

قرآن کریم، نهج‌البلاغه و صحیفهٔ سجادیه در کلام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان سه کتاب محوری برای هدایت معنوی و فکری و عملی معرفی شده است.

۱. قرآن کریم

قرآن، کتاب معرفت است. ما در زمینه زندگی، در زمینه آینده، در زمینه تکلیف کنونی، در زمینه هدف از بودن و در بسیاری از زمینه‌های دیگر، خیلی از مسائل را نمی‌دانیم. بشر مشحون به جهالت‌هاست و قرآن برای انسان معرفت می‌آورد.

قرآن کتاب نور، کتاب معرفت، کتاب نجات، کتاب سلامت، کتاب رشد و تعالی و کتاب قرب به خداست. ما این خصوصیات را چه وقت از قرآن به دست می‌آوریم؟ همین که قرآن را در جیبمان بگذاریم کافی است؟ این که در هنگام سفر، از زیر قرآن رد شویم کافی است؟ این که ما در جلسه تلاوت قرآن شرکت کنیم کافی است؟ این که حتی قرآن را با صدای خوش تلاوت کنیم یا تلاوت خوش را بشنویم و از آن لذت ببریم کافی است؟ نه؛ چیز دیگری لازم دارد. آن چیست؟ آن تدبیر در قرآن است. باید در قرآن تدبیر کرد. خود قرآن در موارد متعدد از ما می‌خواهد که تدبیر کنیم.^{۴۷}

هر مسجد یک پایگاه قرآنی

ای کاش هر مسجدی یک محفل تلاوت قرآن باشد! یک قاری قرآن در مسجد حضور داشته باشد، حالا هر شب، نه، مثلاً فرض کنید هفته‌ای یک بار، هفته‌ای یک شب، هفته‌ای یک نوبت، دو نوبت جوان‌های محل جمع بشوند، قرآن بخوانند، تلاوت کنند. تکثیر حلقات قرآنی در سرتاسر

---

۴۷. در مراسم اختتامیه مسابقات قرائت قرآن، ۱۳۷۳/۱۰/۱۴

کشور، چه در مساجد، چه در منازل.^{۴۸}

یکی از کارهای خیلی خوب، رواج تلاوت و استماع قرآن در همه مساجد است. بعضی از مساجد این جور است که در آن تلاوت می‌شود. عرض من این است که اگر بتوانیم، هر مسجدی را یک پایگاه قرآن قرار بدهیم؛ یعنی از یک قاری، دو قاری دعوت کنند - الحمدلله قاری که خب زیاد است - قبل از نماز بیایند آنجا؛ حالا اگر می‌شود، هر روز این کار را بکنند، که خب یک قدری مشکل است، لااقل هفته‌ای یک بار یک قاری، یک تلاوتگر قرآن بیاید در مسجد و بنشیند و قرآن بخواند، مردم گوش کنند؛ حالا احیاناً یا خود او، یا یک نفر در کنار او تفسیر و ترجمه تفسیری کوتاه و مختصری را هم برای فهم مردم بیان کنند.^{۴۹}

مسئولیت علما در ترویج قرآن

ما هنوز تا یک جامعه کاملاً اسلامی که نیک‌بختی دنیا و آخرت مردم را به‌طور کامل تأمین کند و تباهی و کجروی و ظلم و انحطاط را ریشه‌کن سازد، فاصله زیادی داریم. این فاصله، باید با همت مردم و تلاش مسؤولان طی شود... مساجد به‌عنوان پایگاه‌های معنویت و تزکیه و هدایت، روزبه‌روز گرم‌تر و پررونق‌تر شود و نشان ایمان و عمل و اخلاق اسلامی، در گوشه و کنار جامعه، از جمله در مراکز دولتی و ادارات و دانشگاه‌ها، همه را به پیروی از تعالیم نورانی قرآن تشویق نماید. کتاب خدا در میان مردم حضور واقعی بیابد و آموختن و تدبر و تعمق در آن، برای همه -

---

۴۸. بیانات در محفل انس با قرآن کریم، ۱۴۰۲/۱۲/۲۲.

۴۹. بیانات در محفل انس با قرآن کریم، ۱۴۰۲/۰۱/۰۳.

به خصوص جوانان و نوجوانان - امری رایج و دایر گردد. در این مورد، مسؤولیت علما و آگاهان و نویسندگان و گویندگان و رسانه‌های عمومی، بسی مهم و خطیر است.^{۵۰}

۲. نهج البلاغه

نهج البلاغه را برای مردم بخوانید؛ حقایق اسلامی، از جمله همین حقیقت مبارکی را که امروز در حکومت حق، یعنی نظام علوی، ولوی و نبوی جمهوری اسلامی، تجسد پیدا کرده است برای مردم بیان کنید. این، جزو بالاترین معارف اسلامی است. خیال نکنند که می‌شود اسلام را تبیین کرد و از حاکمیت اسلام که امروز در این مرز و بوم متجسد شده است غافل ماند و آن را مغفول‌عنه گذاشت.^{۵۱}

کتاب همه جانبه اسلام

ما اگر بخواهیم امروز انقلاب اسلامی را ادامه بدهیم، یعنی آنچه به معنای واقعی کلمه انقلاب اسلامی است، بایستی اسلام را همه جانبه مراعات کنیم و نمودارش نهج البلاغه است و برگردیم به نهج البلاغه و بازیابی کنیم، نهج البلاغه جنگ تویش هست، سیاست تویش هست، دیپلماسی تویش هست، ارتباطات خارجی و سیاست خارجی، اخلاق هم تویش هست، عبادت هم تویش هست، زهد هم تویش هست و همه چیز در نهج البلاغه هست و این نهج البلاغه چند بعدی نموداری از اسلام چند

---

۵۰. پیام به مناسبت اولین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (ره)، ۱۳۶۹/۰۳/۱۰.

۵۱. در دیدار روحانیون و وعاظ، در آستانه ماه محرم، ۱۳۷۴/۰۳/۰۳.

بعدی است که برای دوام انقلاب اسلامی و ساختن یک انسان چند بعدی ضروری و لازم است.^{۵۲}

کتاب دنباله قرآن

احیای نهج البلاغه وظیفه ما شیعیان تنها نیست، وظیفه همه مسلمان‌هاست، یعنی هر کس علی بن ابی طالب علیه السلام را قبول دارد، و مسلمان است - چون در اسلام کسی نیست که این بزرگوار را قبول نداشته باشد - همه مسلمان‌ها به عنوان احیای یک میراث بی نظیر اسلامی باید نهج البلاغه را زنده کنند. و این احیا نه فقط به معنای کثرت چاپ، که خوب زیاد هم چاپ شده، بلکه به معنای کار کردن و تحقیق کردن در زمینه آن است، همچنان که در زمینه قرآن کریم کار شده، تفسیرهای زیادی نوشته شده، در علوم قرآنی کار شده، درباره نهج البلاغه هم باید این کارها انجام گیرد. همان طور که قرآن خوانده می شود نهج البلاغه هم باید خوانده شود. چون تالی قرآن است، دنباله قرآن است. همان طور که مسلمان‌ها خودشان را موظف می دانند با قرآن انس پیدا کنند و ندانستن قرآن را برای خود نقص می شمارند، ندانستن نهج البلاغه هم باید نقص به حساب بیابد.^{۵۳}

---

۵۲. رهبر معظم انقلاب، ۱۳/۰۲/۱۳۵۹.

۵۳. بیانات در پنجمین کنگره بین المللی نهج البلاغه، ۱۹/۰۱/۱۳۶۴.

راهنمای زندگی

نهج البلاغه، خیلی بیدار کننده و هوشیار کننده و خیلی قابل تدبر است. در جلساتتان، با نهج البلاغه و کلمات امیرالمؤمنین صلوات الله وسلامه علیه انس پیدا کنید. اگر خدای متعال توفیق داد و یک قدم جلو رفتید، آن وقت با صحیفه سجادیه - که علی الظاهر فقط کتاب دعاست اما آن هم مثل نهج البلاغه، کتاب درس و کتاب حکمت و کتاب عبرت و کتاب راهنمای زندگی سعادت‌مندانۀ انسان است - انس بگیرید.^{۵۴}

۳. صحیفه سجادیه

اگر کسی خیال کند که می‌توان دل و روح را بدون این‌ها صاف کرد، سخت در اشتباه است: از راه گریه نیمه‌شب، از راه خواندن قرآن با تدبیر و با دقت، از راه خواندن ادعیه صحیفه سجادیه، دل انسان صاف می‌شود؛ والا این طوری نیست که بگوییم آقا برو دلت را صاف کن؛ هر کاری هم کردی، کردی!^{۵۵}

تحلیل امام سجاد علیه السلام از عامل فاجعه کربلا

امام سجاد به تعلیم و تغییر اخلاق در جامعه اسلامی کمر بست. چرا؟ چون طبق تحلیل آن امام بزرگوار، بخش مهمی از مشکلات اساسی دنیای اسلام که به فاجعه کربلا انجامید، ناشی از انحطاط و فساد اخلاق مردم بود. اگر

---

۵۴. بازدید از دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۷۸/۰۹/۰۱.

۵۵. دیدار اعضای هیأت دولت، ۱۳۸۴/۰۶/۰۸.

مردم از اخلاق اسلامی برخوردار بودند، یزید و ابن زیاد و عمر سعد و دیگران نمی توانستند آن فاجعه را بیافرینند. اگر مردم آن طور پست نشده بودند، آن طور به خاک نچسبیده بودند، آن طور از آرمان ها دور نشده بودند و رذایل بر آن ها حاکم نمی بود، ممکن نبود حکومت ها- ولو فاسد باشند؛ ولو بی دین و جائر باشند- بتوانند مردم را به ایجاد چنان فاجعه عظیمی، یعنی کشتن پسر پیغمبر و پسر فاطمه زهرا سلام الله علیها وادار کنند. مگر این شوخی است؟! یک ملت، وقتی منشأ همه مفاسد خواهد شد که اخلاق او خراب شود. این را امام سجاد علیه الصلاة والسلام در چهره جامعه اسلامی تفحص کرد و کمر بست به این که این چهره را از این زشتی پاک کند و اخلاق را نیکو گرداند. لذا، دعای مکارم الاخلاق دعاست؛ اما درس است. صحیفه سجادیه دعاست؛ اما درس است.

من به شما جوانان توصیه می کنم که بروید صحیفه سجادیه را بخوانید و در آن تدبر کنید. خواندن بی توجه و بی تدبر کافی نیست. با تدبر خواهید دید که هریک از دعا های این صحیفه سجادیه و همین دعای مکارم الاخلاق، یک کتاب درس زندگی و درس اخلاق است.^{۵۶}

نقش آفرینی صحیفه سجادیه در مبارزه با مستکبران اگر در این جامعه، توجه و توسل همراه با معرفت باب شود و معنای صحیح توسل إلى الله که قرآن و روایات و ادعیه و نهج البلاغه به ما توصیه می کنند، رواج یابد- صحیفه سجادیه هم در این مورد می تواند نقش بسیار

---

۵۶. در دیدار کارکنان وزارت آموزش و پرورش، سازمان بهزیستی و سازمان تأمین اجتماعی، ۱۳۷۲/۰۴/۲۳.

خوبی ایفا کند- و خود شما و جوانانی که با شما معاشرند با این مراحل معنوی مأنوس شوید و فرزندان خود را که به مرور به مرحله جوانی پا می‌گذارند، با این مقام معنوی و با این مرحله معنویت و توجه و حضور آشنا کنید- آن‌هم در قالب کلمات امام سجاد علیه‌السلام در صحیفه سجادیه و... نهج‌البلاغه هم همین روح معنوی را دارد- آن‌وقت این جامعه، جامعه‌ای است که هرگونه دشمن مستکبری باید حقیقتاً از آن بیمناک باشد؛ باید نسبت به جذب و هضم آن ناامید باشد؛ باید بداند که تا روح اسلام، تا معنویت اسلام، تا تعبد به اسلام و عقیده به اسلام در جامعه هست، هیچ عاملی نمی‌تواند این ملت و این جامعه را از صراط مستقیم انقلاب اسلامی منحرف کند.^{۵۷}

«استقامت» از منظر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پایان مراسم عزاداری اربعین سال ۱۳۹۶ در حسینیه امام خمینی، با اشاره به لزوم استقامت در راه خدا فرمودند: «در دو جای قرآن "اِسْتَمِّمْ" دارد؛ استقامت کردن یعنی ثبات ورزیدن در این راه و تحت تأثیر عوامل گوناگون قرار نگرفتن.»^{۱۸/۸/۹۶} به همین مناسبت پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR در یادداشت زیر نگاهی به مفهوم «استقامت» در اندیشه قرآنی رهبر انقلاب و اثرات و نتایج استقامت در مسیر حق از منظر ایشان دارد.

---

۵۷. دیدار با گروهی از پاسداران سپاه پاسداران، ۱۳/۰۹/۱۳۷۶.

استقامت در قرآن

استقامت در قرآن در جاهای متعددی بکار رفته است اما تنها در دو جا به صورت مفرد و خطاب به حضرت محمد رسول الله (صلی الله علیه وآله) استفاده شده است، یکبار در آیه ۱۵ سوره شوری و دیگری در آیه ۱۱۲ سوره هود است که رهبر انقلاب در بیانات اخیر خود به همین آیات اشاره داشتند.

سوره شوری، آیه ۱۵: «فَلِذَلِكَ فَادْعُ^{وَصَلِّ} وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ...»

ترجمه: «پس به همین خاطر تو نیز آنان را به سوی این آیین واحد الهی دعوت کن و آنچنان که مأمور شده‌ای استقامت نما.»

سوره هود، آیه ۱۱۲: «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ»

ترجمه: «پس همان گونه که فرمان یافته‌ای، استقامت کن؛ و همچنین کسانی که با تو بسوی خدا آمده‌اند (باید استقامت کنند)! و طغیان نکنید، که خداوند آنچه را انجام می‌دهید می‌بیند!»

استقامت در قرآن به معنای «ایستادگی کردن، ادامه دادن، راه را دنبال کردن و متوقف نشدن»^{۵۸} است. معنای مقابل این استقامت «طغیان» است، «طغیان، یعنی سرکشی، منحرف شدن»^{۵۹} هنگامی که ملتی راهی را آغاز می‌کنند «رسیدن به نتایج، احتیاج دارد به استقامت در آن راه، به پیشرفت در

---

۵۸. بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در اجلاس جهانی «جوانان و بیداری اسلامی»، ۱۳۹۰/۱۱/۱۰.

۵۹. خطبه‌های نماز جمعه در بیست و یکمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹/۰۳/۱۴.

آن راه، به متوقف نشدن میان راه»^{۶۰} همچنین امور معنوی و فردی هم استقامت لازم دارد، بنابراین «تداوم، یک عنصر جدیدی است غیر از خودِ اصلِ شروعِ عمل».^{۶۱} این آیات، ابتدا شخص پیامبر (صلی الله علیه و آله) و سپس مؤمنان به او را به استقامت امر می‌کند. اولاً نباید در راه رسیدن به هدف متوقف شد، ثانیاً در مسیر رسیدن به هدف، مراقب انحراف و زاویه پیدا کردن باید بود. عوامل این انحراف دو امر است:

۱. عامل درونی ۲. عامل بیرونی. عامل درونی همان «تهاجم هواهای نفسانی... و محبت طلا و نقره، پول و شهوات جنسی»^{۶۲} است. عامل بیرونی «دشمنان، توطئه‌گران، بدخواهان و قدرت‌های مسلط» هستند.

مخاطبان استقامت‌ورزی

حضرت آیت الله خامنه‌ای این آیات استقامت در قرآن را به چند دسته افراد یادآوری کرده‌اند:

گروه اول مسئولین: «استقامت، یعنی در همین خطّ مستقیم پایداری کردن و پافشاری کردن و زاویه‌ای ایجاد نکردن؛ علاج مشکلات کشور ایران است.»^{۶۳}

گروه دوم مردم: «راهی را که شناختید، با دقت پیش بروید، قدم‌ها را محکم و استوار بردارید و استقامت به خرج

۶۰. بیانات در اجتماع مردم کنگاور، ۱۳۹۰/۰۷/۲۷.

۶۱. دیدار خانواده مرحوم حاج عبدالله والی با رهبر انقلاب، ۱۳۹۱/۰۳/۲۶.

۶۲. بیانات در دیدار بسیجیان، ۱۳۸۵/۰۱/۰۶.

۶۳. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۸۲/۰۵/۱۵.

بدهید. اگر استقامت به خرج دادیم، آن وقت به اهداف عالی اسلامی خواهیم رسید.»^{۶۴}

گروه سوم امت اسلامی: «بعضی نگاه می کنند به صحنه، قدرت آمریکا را نگاه می کنند... به نظرشان می آید که برگرداندن فلسطین به فلسطینی ها یک امر ناممکنی است. من می گویم نه، این امر ناممکن، ممکن خواهد شد؛ به شرط ایستادگی و استقامت.»^{۶۵}

استقامت در اهداف نه روش ها

البتة استقامت در اهداف مدنظر است: «ما در زمینه اهداف، می گوئیم استقامت؛ باید جای "هدف" را با "روش" اشتباه نکنیم. استقامت در روش ها لازم نیست، استقامت در اهداف لازم است. در کار روش ها آزمون و خطا جاری است. البتة باید از تجربه ها استفاده کنیم که آزمون ما آزمون موافقی باشد و نخواهیم که دائم تجربه کنیم و پشت سر هم اشتباه؛ اما در زمینه اهداف، بایستی قرص و محکم بایستیم و یک قدم پایین نیاییم.»^{۶۶}

و نتیجه استقامت «هدایت و کمک الهی» است: «میفرماید: "ثم استقاموا"؛ پایداری و استقامت کنند و در این راه باقی بمانند. این است که موجب می شود "تَنْزِلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ"، و الا با یک لحظه و یک برهه خوب بودن، فرشتگان خدا بر انسان نازل نمی شوند، نور هدایت و دست کمک الهی به سوی انسان دراز نمی شود و انسان به مرتبه عباد صالحین نمی رسد. باید این را ادامه داد و در این راه باقی

---

۶۴. بیانات در اجتماع مردم کنگاور، ۱۳۹۰/۰۷/۲۷.

۶۵. بیانات در دیدار شرکت کنندگان در افتتاحیه ی همایش غزه، ۱۳۸۸/۱۲/۰۸.

۶۶. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۸۳/۰۶/۳۱.

ماند.»^{۶۷} و اینگونه است که «پیروزی‌ها» پی‌درپی خواهند آمد: «باید ایستاد، باید ثبات به خرج داد، باید راه را گم نکرد، هدف را همواره در مقابل چشم داشت و به‌طور مستمر باید پیش رفت. اگر این شد، پیروزی‌ها پی‌درپی پیش خواهد آمد.»^{۶۸} بنابراین باید در راه خدا استقامت داشت: «هر روز اقلّاده بار، خدمت پروردگار عرض می‌کنید: "اهدنا الصراط المستقیم". این‌که دایم صراط مستقیم را از خدا می‌خواهیم، همان استجابت "استقم کما امرت" است.»^{۶۹}

۷. حفظ شور و شوق و شعور انقلابی وظیفهٔ یکایک ما و به‌ویژه جوانان است

حفظ شور و شوق، و شعور انقلابی همواره باید در دل‌های هر فرد، به‌ویژه جوانان، زنده و فعال باشد تا راه را درست در مسیر ارزش‌ها و اهداف انقلاب ادامه دهند. رهبر معظم انقلاب بر اهمیت این وظیفه تأکید دارند، زیرا روحیه انقلابی، عامل اصلی ایستادگی، مقاومت و پیشرفت ملت است. جوانان نقش محوری در تداوم، تقویت و پایداری این شور و شعور دارند و باید همواره با ایمان، بصیرت و عزم قوی، در حفظ و ترویج آرمان‌های انقلاب تلاش کنند. این وظیفه، نه تنها مسئولیت فردی، بلکه مسئولیتی جمعی است که منجر به استحکام پایه‌های نظام و استمرار راه مقاومت و استقلال می‌شود، و همگان باید با حساسیت و جدیت در

۶۷. بیانات در دیدار جمعی از پاسداران، ۱۳۸۱/۰۷/۱۷.

۶۸. بیانات در دیدار مردم قم به مناسبت سالروز ۱۹ دی، ۱۳۹۰/۱۰/۱۹.

۶۹. بیانات در دیدار مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۹/۰۹/۱۴.

نقش شور انقلابی در استمرار انقلاب‌ها

حضور مدافعان حرم نشان داد که انقلاب اسلامی قدرت بازآفرینی و استمرار همان شور و حماسهٔ اوّل انقلاب را دارد؛ یعنی این را ثابت کرد. معمولاً اوایل نهضت‌ها یک شور و انقلابی هست، بعد بر اثر عوامل گوناگون، آن حماسه، آن شور، آن انگیزه، اوّل ضعیف می‌شود، بعد بکلی از بین می‌رود و همین موجب می‌شود که بکلی بساط آن دستگاه نهضت برچیده بشود. این را ما در تاریخ نزدیک معاصر خودمان، مثل انقلاب فرانسه و انقلاب شوروی و امثال این‌ها مشاهده کرده‌ایم. یک حرکت عظیم مردمی اتفاق می‌افتد در کشوری مثل فرانسه، همه‌جای فرانسه را فرامیگیرد، انقلابی سر کار می‌آید، بعد در مدّت تقریباً دوازده سیزده سال، یک فعل و انفعالاتی و افت و خیزهایی اتفاق می‌افتد — که خب همهٔ این‌ها نشان‌دهندهٔ ضعف معنوی و اخلاقی آن‌ها است — و نتیجه‌اش این می‌شود که بکلی آن نهضت از بین می‌رود، امپراتوریِ مستبدی مثل ناپلئون سر کار می‌آید؛ معمولاً این جوری است. در جمهوری اسلامی هم بعضی انتظار داشتند این جوری بشود، [اما] حضور مدافعان حرم نشان داد که بعد از چهار دهه هنوز آن انگیزه وجود دارد.

[روایت] این جوانهایی که از خانه و زندگی خودشان خود را جدا کردند و رفتند — که بنده بعضی از این کتاب‌ها را نگاه کرده‌ام — واقعاً تکان‌دهنده است؛ واقعاً تکان‌دهنده است! یک جوانی با امکانات جوانی، با امکانات جوانی کردن، از آسایش، از محبت، از برخورداری‌های مادی، از

رشد تحصیلی و مانند این‌ها خودش را جدا می‌کند می‌رود
برای دفاع از یک فکر، از یک حرکت، از یک انقلاب، از
یک نهضت! این چیز خیلی مهمی است.^{۷۰}

کارسازی همیشگی شور و شعور انقلابی

کسی گمان نکند که وقتی گفته می‌شود دوران بازسازی
است، یعنی دیگر دوران حماسه و شور و انقلابیگری تمام
شد. هرگز چنین نیست. دشمن می‌خواهد این طور تبلیغ
کند که دوران بعد از جنگ و دوران بازسازی، یعنی دورانی
که دیگر شور و حماسه انقلاب در آن نیست. یعنی آن
حماسه‌ها و ایمان جوشان و فداکاری‌ها و صلابت در مقابل
دشمن، مخصوص دوران جنگ بود و حالا دیگر آن دوران
تمام شد. حالا دیگر دوران این است که برگردیم به همان
شکلی که مردم غافل بعضی از کشورها در آن شکل زندگی
می‌کنند!

این است معنای دوران بازسازی؟ هرگز چنین نیست.
کسانی که چنین تصور می‌کنند، در اشتباهند. در یک
جامعه اسلامی و انقلابی، روح انقلاب و ایمان همیشه
زنده و کارساز است. روح انقلاب و روح شور و حماسه
انقلابی، در دوران جنگ موجب پیروزی در جنگ است
و در دوران سازندگی موجب پیروزی در مبارزه سازندگی
است. سازندگی هم یک مبارزه است. آدم‌های کوتاه‌فکر
گمان نکنند که دشمنان اسلام از دشمنی با نظام اسلامی
و ملت مسلمان دست برداشته‌اند. آن‌ها این دشمنی را در

---

۷۰. بیانات در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنگره بین‌المللی شهدای مقاومت
و مدافع حرم، ۱۴۰۳/۰۳/۳۰.

شکل‌های مختلف، در شکل تبلیغات سوء - که امروز دنیا را از تبلیغات علیه نظام اسلامی و مسلمین و اسلام پر کرده‌اند - نشان می‌دهند.^{۷۱}

مصرف شور انقلابی در جای خود

افراط نباید باشد، تفریط هم نباید باشد. توجه کنید که افراط هم همان اندازه ضرر می‌زند که تفریط. عمل نکردن یقیناً مضر است، عمل افراط‌آمیز هم به همان اندازه مضر است؛ مراقب باشید. شور انقلابی را اندکی نباید کاهش داد. انگیزه انقلابی باید روزبه‌روز در دل‌های من و شما افزایش پیدا کند. این کوه‌های گوناگون مشکلاتی که بر سر راه مستضعفین عالم قرار دارد، جز با قدرت عزم و اراده پولادین مؤمن برداشته نخواهد شد. هدف فقط سر و سامان دادن به وضع کشور نیست. دنیای اسلام، بلکه جامعه بشریت نیازمند کمک به آن‌ها از سوی اسلام و امت اسلامی است. مشکلات زیادی در سر راه هست؛ عزم و اراده لازم است، نگاه به دوردست لازم است. این عزم و اراده باید باقی بماند، این شور انقلابی باید روزبه‌روز افزایش پیدا کند. توسل و توجه به پروردگار، تمسک به اولیای الهی، راه عبادت، راه خشوع، راه تفکر بایستی به روی ما همیشه باز باشد؛ خودمان را از این راه تقویت کنیم. این شور انقلابی باید باقی باشد، اما مواظب باشید این شور و هیجان انقلابی با ارزش در جای خود مصرف شود - نابجا مصرف نشود -

---

۷۱. بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۱/۰۷/۲۹.

این احتیاج به تأمل، تفکر، آگاهی و بصیرت دارد.^{۷۲}

تفاوت شور انقلابی انقلاب ما

یک واقعیت شگفت‌آوری در انقلاب ما وجود دارد که این انقلاب را یک حالت استثنایی می‌بخشد و آن این است که در قوانین علوم اجتماعی دربارهٔ انقلاب‌ها، می‌گویند انقلاب‌ها همچنانی که یک فرازی دارند، اوجی دارند، یک فرودی هم دارند؛ مثل سنگی که شما پرتاپ می‌کنید؛ تا وقتی که قدرت بازوی شما پشت سر این سنگ است، برخلاف جهت جاذبهٔ زمین حرکت می‌کند؛ اما وقتی این قدرت از جاذبهٔ زمین کمتر شد، این سنگ به سمت جاذبهٔ طبیعی زمین برمیگردد. آن قوانین می‌گویند تا وقتی شور و انگیزهٔ انقلابی در مردم هست، انقلاب‌ها به سمت جلو حرکت می‌کنند، اوج می‌گیرند، بعد هم بتدریج این شور و هیجان و این عامل حرکت به پیش، کم می‌شود و در مواردی تبدیل به ضد خود می‌شود؛ انقلاب‌ها سقوط می‌کنند و برمیگردند پایین. انقلاب‌های بزرگ دنیا که در تاریخ دویست سال اخیر ما این‌ها را می‌شناسیم، بنا بر همین تحلیل، همه با آن نظریه قابل انطباق هستند؛ اما انقلاب اسلامی از این تحلیل جامعه‌شناختی بکلی مستثناست. در انقلاب اسلامی پادزهرِ فرود انقلاب در خود این انقلاب گذاشته شده است. بارها عرض کرده‌ایم که تجسم انقلاب در «جمهوری اسلامی» و در «قانون اساسی جمهوری اسلامی» است. نویسندگان قانون اساسی که از نظر امام

---

۷۲. سخنرانی در دیدار بسیجیان قم، ۱۳۸۹/۰۸/۲۴.

و مکتب امام درس گرفته بودند، در خود این قانون عامل
تداوم بخش انقلاب را گذاشته‌اند: پایبندی به مقررات
اسلامی و مشروعیت بخشیدن به قانون، مشروط بر این که
بر طبق اسلام باشد؛ و مسئله رهبری.

من چند سال قبل در مقایسه بین نظام جمهوری اسلامی
و نظام شوروی سابق - که امریکایی‌ها و غربی‌ها توانستند
نظام شوروی را مضمحل کنند و طمع بسته بودند که همان
جریان را نسبت به انقلاب اسلامی انجام بدهند - گفتم
که تفاوت‌های این دو نظام، تفاوت‌هایی است که نمی‌تواند
محکوم یک قانون باشند. در نظام جمهوری اسلامی، اساس
حرکت بر پایبندی به مبانی است. آن چیزی که به عنوان مبدأ
مشروعیت این نظام محسوب می‌شود، یعنی ولایت الهی
که منتقل می‌شود به فقیه، مشروط است به پایبندی بر احکام
الهی. آن کسی که در رتبه رهبری نشسته است، اگر نسبت
به آرمان‌های اسلامی، نسبت به قوانین اسلامی از لحاظ
نظری یا عملی، بی‌تقید شود، از مشروعیت می‌افتد و دیگر
اطاعت او بر کسی واجب نیست، بلکه جایز نیست. این،
در خود قانون اساسی، یعنی در خود سند اصلی انقلاب،
ثبت شده است. بنابراین، شما اگر امروز به امواج دشمنی
و کینه‌ورزی دشمنان انقلاب اسلامی نگاه کنید، می‌بینید
که مهم‌ترین آماج دشمنی آن‌ها با همین دو سه اصلی است
که مربوط به این عامل تضمین‌کننده و نگهدارنده انقلاب
است. لذا این انقلاب شکست‌خوردنی نیست؛ این انقلاب
فرود آمدنی نیست؛ این انقلاب از سیر و حرکت خود باز
نمی‌ایستد؛ چون جامعه ما یک جامعه مؤمن و دینی است
و دین و ایمان اسلامی در اعماق دل مردم، از همه قشرها،
نفوذ دارد؛ مردم به معنای حقیقی کلمه به دین معتقدند.

بنابراین، آن چیزی که جزو ارزش‌های دینی باشد، برای مردم معتبر است و حراست از آن که در قانون آمده است، از نظر مردم یک وظیفه است.^{۷۳}

نمونه‌هایی از شور و شعور انقلابی مردم

خوشبختانه شور انقلابی در مردم زنده است؛ همان طوری که عرض کردم، آن تشییع جنازه عجیب و واقعاً بی‌نظیر [شهید سلیمانی را داشتیم]. ما در تاریخ کشورها این جور تشییع جنازه‌ای را که میلیون‌ها نفر در سراسر کشور تشییع کنند ندیده بودیم و بی‌نظیر بود؛ بعد هم قضایای بعدی، و بیست و دوّم بهمن امسال هم که بحمدالله نشان‌دهنده شور انقلابی مردم بود. بنابراین، از گذشته بهره بگیریم برای درست کردن آینده و هموار کردن راه به سوی سرنوشت.

یک جمله [هم] درباره انتخابات عرض بکنم. انتخابات در کشور ما یک فرصت بسیار بزرگ است؛ این فرصت را نباید از دست داد. البته مخالفین جمهوری اسلامی نمی‌خواهند جمهوری اسلامی از این فرصت استفاده کند. انتخابات این خصوصیات را دارد: این یک امکان برای ملت است، یک ظرفیت بزرگ برای پیشرفت کشور است؛ شور انقلابی مردم را نشان می‌دهد. وقتی مردم در انتخابات شرکت کنند و شور انقلابی خودشان را نشان بدهند، این موجب امنیت کشور می‌شود، این موجب پس زدن دشمنان می‌شود، طمع دشمن را در کشور کم می‌کند. انتخابات هر

---

۷۳. بیانات در مراسم هفدهمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)، ۱۳۸۵/۰۳/۱۴.

چه پُرشورتر، هر چه با اقبال عمومی مردم بیشتر همراه باشد، اثرات و منافعش برای کشور و برای خود مردم بیشتر خواهد بود. و البته عرض کردیم دشمنان این را نمی‌خواهند.^{۷۴}

نمونه‌هایی از کارهای انقلابی

کاری که شهدای هسته‌ای ما در زمینه‌های هسته‌ای که بسیار هم حسّاس است پیشاهنگش بودند، کاری که شهید طهرانی‌مقدّم پیشاهنگش بود، کاری که شهید کاظمی در زمینه سلّول‌های بنیادی پیشاهنگش بود، کارهای بسیار بزرگی است. در زمینه‌های فرهنگی [هم] کاری که شهید آوینی پیشاهنگش بود و در این اواخر [هم] مرحوم سلحشور - که این‌ها پیشروان کار انقلابی در این کشورند - این‌ها را باید ترویج کرد، این‌ها را باید تقدیر کرد و نام این‌ها را باید گرامی داشت. کار انقلابی این است.^{۷۵}

وظیفه دستگاه‌های دولتی در قبال نیروهای انقلابی

اینکه من بارها تکرار می‌کنم که نیروهای انقلابی را و نیروهای حزب‌اللّهی را باید گرامی بداریم و باید نگه بداریم، به‌خاطر این است؛ کار وقتی با روحیه انقلابی شد، پیشرفت خواهد کرد... دستگاه‌های دولتی، آن‌هایی که مربوط به فرهنگند، به جای اینکه آغوش خود را به روی کسانی که نه اسلام را قبول دارند، نه انقلاب را، نه نظام اسلامی را، نه ارزش‌های اسلامی را [باز کنند]، آغوش

---

۷۴. بیانات در ارتباط تصویری با مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۹/۱۱/۲۹.

۷۵. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۵/۰۱/۰۱.

خود را به روی بچه مسلمانها، به روی جوان های مؤمن، به روی بچه های انقلابی، به روی بچه های حزب اللهی باز کنند این ها می توانند کار کنند و دارند کار می کنند؛ کارهای فرهنگی با ارزشی دارد انجام می گیرد. در همه زمینه ها جوانان انقلابی ما می توانند تلاش کنند، کار کنند.^{۷۶}

آن که سینه سپر می کند، در مقابل دشمن در بخش های مختلف می ایستد، شرایط سخت را تحمل می کند، او همان عنصر مؤمن و انقلابی و اصطلاحاً حزب اللهی است؛ او است که می ایستد؛ این ها را باید نگه دارند. مسئولین کشور در بخش های مختلف... رعایت این عناصر را بکنند.»^{۷۷}

---

۷۶. همان.

۷۷. بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۶/۰۳/۲۲.

مقام معظم رهبری دام ظلّه:

هدایت معنوی و نورانی کردن
دل‌ها و توصیه به صبر و سکینه و
ثبات مردمی وظیفه حضرات روحانی
است

مرکز رسیدگی به امور مساجد
استان‌های خراسان

مرکز پخش: مشهد مقدّس، خیابان دانشگاه، خیابان گلستان

غربی، ساختمان محراب. شماره تماس: ۰۵۱۳۲۰۱۲۰۲۶